

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.

Pe un jum. . 14 "

Pe o lună . 2-40 "

Nrul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA

și ADMINISTRAȚIA :
Deák Ferencz-utca 29.

INSERTIUNILE

se primesc la administrație.

Mulțumite publice și Loc de schimb costă fiecare șir 20 il. Manuscripte nu să înapoiază.

Cultura națională.

— Cu prilejul șezătorii scriitorilor români la Sibiu. —

Ne dușmănim și aici și în regat din motive mărunte, trecătoare, cari apasă foarte puțin în dezvoltarea firească a neamului nostru. Ce-i mai mult: chiar aceste motive mărunte sânt mai mult de ordin personal. Nu ne deosebim nici aici, nici dincolo în înțelegerea principiilor fundamentale, cari trebuie să călăuzească neamul nostru, fie în celea politice, fie în chestii de ordin social sau cultural. În regat, chiar în zilele acestea, pe lângă toată starea excitată a spiritelor din cauza propagandei electorale, nici un partid nu se poate învinui pe celalalt cu lipsă de patriotism. La noi, ori cât s'ar fi cerat, din motive personale, să se arate că o parte a presei lucrează împotriva neamului nostru, nimenea n'a putut fi convins. Cu cât discuția se întinde, se vede tot mai lămurit, că e vorba numai de chestii personale.

Și nici nu se poate altfel. În ultimele patru-cinci decenii s'a cristalizat pe deplin în conștiința tuturor Românilor convingerea, că numai ca popor deosebit avem dreptul la viitor și putem aștepta un loc de cinste între popoarele Europei, că numai răzimați pe puterile noastre și hrănindu-ne din bogăția sufletelor noastre putem înainta, încât ar fi o adevărată blasfemie și

numai bănuiala că o parte a neamului s'ar da cu dușmanii lui.

Ca singuratici oameni să cadă, să se prăbușască din înălțimea luptei naționale, se poate întâmpla, dar chiar primirea ce-i face acestei căderi poporul însuși ne arată singura convingere, pe care o are poporul nostru: că lupta pentru drepturile sale e singura îndreptățită. Conștiința aceasta e așa de puternică, încât să se prăbușască zeci și sute, vom merge mereu înainte. Principiul național, după care se grupează azi popoarele în judecarea aproape a tuturor chestiilor cari frământă omenirea, e adânc săpat și în sufletul poporului nostru.

Isvorul de căpetenie din care se hrănește acest principiu e cultura națională. Cu cât cultura unui popor va fi mai națională, isvorită adevărat din toate manifestările sufletești ale unui popor, cu cât aceasta cultură va cerca să aibă o unitate mai mare, cu atât principiuul național în luptele politice se va întări tot mai mult. O gazetă care slujește interesele culturale ale unui popor, în condițiile noastre mai ales, va întări în măsură mai mare principiuul național în lupta politică, decât ziarul care va aduce celea mai documentate articole politice.

Pentru că înzadar va ști cineva ce drepturi are, ce drepturi i-se cuvin, cari sunt nedreptățile ce i-se fac, dacă nu se va aprecia pe sine, ca fiu al u-

nui neam, dacă nu va crede în viitorul acestui popor, dacă nu va fi conștient de puterea de viață ce residă în neamul său, dacă nu va avea ambiția superiorității sale culturale, ori cel puțin nu va crede în posibilitatea acestei superiorități, dacă în fine, nu știe aprecia manifestările artistice ale neamului său, cu toată știința de legi și drepturi, nu va fi un om de viață, nu va fi un luptător. Pentru asta trebuie și suflet românesc. Câți oameni avem noi, iuriști desăvârșiți, cari însă nu pot aduce un serviciu real neamului, pentru că le lipsește sufletul românesc.

Sufletul românesc însă îl face cultura românească. Aceasta cultură, cu limba ei, cu scrisul ei, cu toate manifestările ei artistice ne face în primul rând să ne simțim români, și să fim mândri că sântem. Credem că nu e greșit să accentuăm aceasta, când auzim în atâtea rânduri că noi nu putem mai nimic, că suntem așa de înapoiați, că ne-au întrecut toate popoarele. Ce departe e de principiuul național în politică românul cel mai activ, care însă în intimitatea casii sale se delectează în lectura străină, sau care spune unui prieten intim: Noi n'avem nimic. Acela va lupta chiar în politică, pentru ochii lumii, de formă numai, dar convingerea lui intimă va fi alta: Nu va crede în isbândă.

Și ne-am dedat așa de mult să ne defăimăm în celea culturale — se vede

FOIȚA ZIARULUI "TRIBUNA".

Sergentul Beșdreagă.

— Schiță. —

Cum îl ascultam pe șoliticul unchiaș cu care călătoriam, prind de veste că mă lovește un tesac peste picior. Mă întorc, și văz un prielindele de om spânatec, brobonat de sudoare, jucând pe călcăie; îndesa cu gliionții sub banchetă o boccea strânsă în stori; printre dinții încheștați sâsâiau vorbe sugrumate, până isbucnește:

— Și intră odată băga-s'ar toți dracii!...

Era un sergent de oraș, cu cismele rupte, cu o prăpădită de manta veche, peticită, — cu chipiul pe ceață.

— Dumneavoastră încotro?

Își depărtează picioarele, bagă mâna în buzunarul pantalonilor să-și scoată... mai încapă vorbă? pacul de tutun și "cribiturile". Unchiașul, purtat, dintr'o aruncătură de ochiu l'a drămuț cum îi trag boii, și, când se uită încolo, pe geamul vagonului, de se vedea o grădină arată decurând, și doi chercheliți jucând sârba în șosea, își duce mâna la gură, iute, cu o mișcare fricoasă, glumeață:

— Să stăm binisor că ne tae...

Vederea acestui sergent de ispravă și cinstit, săracul, îmi reaminteste o istorioară.

Într'un district de munte era prefect unul Tandaburu. Sub numele ăsta întunecat, de-o ciudată sonoritate, ai fi înclinat mai de grabă să crezi că s'ar ascunde un uriaș, un om se-

ver și autoritar, vecinic încruntat; când colo, el, slăbuț, bun și îndatoritor cu toată lumea, era pânea lui Dumnezeu. Fusesse prin străinătăți, învățase, și, împins de împrejurări prielnice și de nițică ambiție, s'a pus prefect. Get-beget în orașul ăsta de provincie, îl cunoșteau până și copiii. În locul ceaușului crunt de pe vremuri, care, îmbrăcat în fireturi, cu gârbaciul petrecut pe după mână, păzea pragul dela odaia de chibzuire a zapciului — vrea să aibă un ipistat chipeș, desgliețat, să nu dea drumul peste tine, buzna, ori cui, când nu gândul nu gândești... A stat prefect un an și n'a fost clip ca polițaiul să-i găsească un sergent pe placul lui. Ii schimbă într'una; unul mai prost ca celalalt. Scos din răbdări, dă poruncă, cum e mâne, să se strângă toată garda în curtea prefecturii, la front. Ii ia la rând; măsoară pe fiecare. Când ce să vază? — tocmai în coada coloanii, sub măsura reglementară, un bondoc, într'o manta prea lungă și prea largă, cu două lăturoae de palme răsclirate, în mânuși albe și cu chipiul îndesat peste urechii... sta încremenit privind țintă înainte. Prefectul în loc să-l înfrunte, suride cu bunătate, își zice chiar în sine: — O să-l aleg p'asta; încaltea să rămâie de pomina... Ii face semn cu mâna: la vino mai încoa băete.

— Mă, tu ăla din urmă. Beșdreagă, strigă răstit comandirul ascuns după o păreche de mustați groase și sbirite.

Aș! sta fudul între niște bozi turtiți, lângă cotineața de găini. Nu se mișca. Aștepta să vie gata să-l ridice pe sus... Văzând că nu se urnește, se duce prefectul până lângă el.

— Cum te cheamă pe tine?

— Beșdreagă mă cheamă...

— Și ce ești tu?

— Uite, "strejent".

— Ce fel de strejent?

— Nici un fel; strejent.

— De zi ori de noapte?

— Așa; așa; de noapte.

— Și pe unde păzești? care-i raiaua ta?

— Păi, p'acilea...; pe uliță...; pe la gârle...; mai pe la biserică...; pe la domnu aucat Tăsică...; pe la coana moașă...; astea le oserv eu...

— Bine, Beșdreagă; foarte bine! Da pe mine mă cunoști?

Tăcea.

— M'ai văzut vre-odată?

Mijia a ride.

— Știi tu cine sânt?

Beșdreagă da din cap că da.

— Ei, dacă mă știi, spune tare: cine sânt?

— Dumneata ești domnu lliuță dela Bălăcianca...

— Și ce meserie am? Ce drac de treburi învârtesc eu, Beșdreagă?

— Asta-i acu?... cotești vase... nu te știu eu parcă!

— Și, hoț, clipia dintr'un ochiu.

Mă uit bine la el și mă întreb: te pomenesti că ăsta o fi Beșdreagă? Mă îndes puțin în cojocul bătrânului, și cu glas prefăcut, cum ar veni de peste dealuri, îl chem înfundat:

— Măi, Beșdreagă, măi!...

Omulețul ciulește urechia; ridică sprâncenele sub cozoroc. El era!

N. Rev. Rom.

V. Cioflec

că s'a prins mult de noi dela detractorii, cari ne-au educat în școli străine — încât e mare necesitatea de a veni din când în când spre a ne lăuda.

Cine a luat parte la sezătoarea scriitorilor români din Sibiu, va trebui să recunoască înainte de toate că avem o limbă literară așa de armonioasă, de dulce, de elegantă, încât poate sta alături de oricare limbă cultă europeană. Intelectualul care va fi zis de mulțori că limba noastră e săracă pentru manifestări artistice, ba poate chiar și pentru o conversație, și care va fi amestecat de mulțori fraze străine în conversațiile sale, va fi rămasuimit de bogăția, frăgezimea, și mlădiositatea acestei limbi. Și se va fi convins că de-a putut zice ceva împotriva limbei românești, a fost numai pentru că n'a cunoscut-o. Peste tot noi ardelenii, în fața limbii literare din țară rămânem adânc impresionați, și ne simțim marea noastră inferioritate.

Cine se va convinge deci odată de muzicalitatea și dulceața acestei limbi, de eleganța ei înaltă, va primi un razim puternic în lupta lui politică: va simți că o astfel de limbă nu-i făcută să piară.

Ascultând citirile așa de perfecte, ale d-lui Gârleanu sau Pavelescu de pildă, va fi simțit orice intelectual român câtă aplicare spre artă e în firea acestui neam de opincari, și ascultând o artistă română, pe d-șoara Filotti va fi simțit aievea aceea artă, și nu va mai fi zis intelectualul dedat cu teatrul străin, că noi nu putem nimic.

Și rînd pe rînd punctele programului artistic îl vor fi făcut să simtă mândria de-a avea ca limbă maternă, pe cea românească.

Cultura națională ne trezește întâi sufletele, apoi ni le hrănește, întărindu-le. Văzând, pricepând, gustând producțiile artistice ale neamului tău, însuși sufletul tău crește, simți mai adânc și mai statornic și lupti mai neînfrînat. Vezi că ai pentruce: pentru tine și pentru milioanele cari judecă și simt ca tine.

Cultura națională aduce muncă culturală națională, luptă națională. Iar unitatea acestei culturi naționale, care se manifestează la noi în timpul din urmă tot mai tare, aduce cu sine o unitate și în lupta politică. Astfel azi la noi Românii din statul ungar e mai puternică decât ori când convingerea: o singură cultură, o singură luptă politică în cadrele unui singur partid. După cum de pildă la noi n'ar putea trăi o literatură decadentă, ori cât ar fi de modernă în apus, tot astfel n'ar putea trăi un partid moderat în politică. Un astfel de partid poate prinde rădăcini viermănoase în regiuni unde nu-i nici pomană de cultură românească, sau în sufletele anormale. Dar unde e simțită cultura națională, unde oamenii se pot însufleți pentru arta națională, ea n'are sorți de izbândă.

Și nădăduim că toți cei chemați vor începe să dea din ce în ce atenție mai mare manifestațiilor de cul-

tură națională și în regiunile mai slab situate. În multe părți n'am avea atâta nevoie să știm că șanțem români, ci să simțim că șanțem, și să simțim sfințenia drepturilor noastre, nu numai să le cunoaștem.

S'ar putea da prilej artiștilor de dincolo să vie mai des pe la noi. Am avea foloase imense. S'ar putea ca chiar oameni de litere și artă dela noi să cutriere regiunile locuite de români chiar și până când se va porni trupa noastră teatrală. O forță mare ar primi lupta noastră politică, dacă am cerca să simțim frumusețile culturii noastre naționale. Pentrucă am fi atunci sinceri, conștienți și tari.

Un participant.

O declarație

a d-lui Dr. Nicolae Oncu.

În seria de minciuni calomnioase pe care le-a lansat dăunăzi »Gazeta Transilvaniei« prin articolul său intitulat »Tribuna« s'a reeditat și cea mai absurdă dintre toate invinuirile din câte s'au colportat vre-odată pe căi necinstite în viața noastră publică, invinuirea de »burdism« la adresa dlui Dr. Nicolae Oncu. Necunoscutul spadasin dela »Gazeta«, bine înțeles că n'a putut să producă nici o dovadă, a retirat însă sub umbrela dlui Dr. V. Braniște, redactorul »Drapelului«, afirmând că acesta ar fi în posesiunea unor scrisori, cu cari dl Oncu »umpluse« pe timpul alegerii de episcop dela Caransebeș întreagă dieceza »recomandând de episcop pe burdistul Dr. Iosif Olariu«. Măhnit de temeritatea fără seamăn al spadasinului necunoscut, dl Oncu a trimis »Gazetei« fără întârziere o somare, invitând pe dl Dr. Valer Braniște ca în termen de 8 zile să publice scrisorile, iar originalele să le expună spre vedere publică în redacția »Gazetei Transilvaniei«.

În răstimp, drept interpret al resentimentului general trezit de temerara invinuire, dl Ion M. Roșu, avocat și deputat congressional, bărbat în situație de-a cunoaște toate amănuntele frământărilor dela alegerea de episcop și unul dintre »cei doi prieteni vechi« cu cari dl Oncu a discutat chestia alegerii de episcop, a trimis »Gazetei« o depeșă mai lungă, în care — spre edificarea opiniei publice cinstite ne-a arătat în toată frumuseța ei românească atitudine a dlui Oncu față cu frământările alegerii. Ne-a arătat că dl Oncu le-a dat celor din dieceza caransebeșeană singurul sfat: »să-și pozească curățenia și ținuta națională în dieceză și să se ferească de burdism și de influința acestuia ca de ciurma asiatică«. Și ne-a mai arătat că dl Oncu a aprobat ținuta alegătorilor când aceștia sau grupat în favoarea P. S. Sale Dr. Miron Cristea și că în ce privește ținuta lor față cu dl Dr. I. Olar s'a exprimat astfel: »Acest Domn numai așa poate veni serios în combinație, dacă va garanta programul nostru național și dacă a rupt cu desăvârșire orice legătură cu nemernicii de burdiști, pentrucă altcum se va primejdui dieceza și se va expune unor mari sguduiri«.

În fața acestor edificatoare dovezi »Gazeta Transilvaniei«, care cu multă emfază

cerea ea dovezile, a tăcut tăcerea cea mai perfidă, ba a refuzat până și publicarea depeșei dlui Roșu, încât a trebuit noi s-o dăm în publicitate. Dar n'a venit nici dl Braniște cu faimoasele »scrisori«, n'a venit nici până în ziua de astăzi, consimțind ca veninul mișeleștii invinuirii să-și facă cursul în sufletele predispuse a se afecționa de acuzațiile cele mai bizare.

Redacția »Tribunii«, dorind să afle care este în chestiune părerea dlui Oncu, acum după ce mișelia spadasinului necunoscut, precum și perfidia »Gazetei Transilvaniei« e dovedită pentru întreagă opinia publică românească cinstită, a primit dela d-sa următorul răspuns:

«S'a constatat, da, că s'a făcut o mare infamie contra mea. Și dacă cineva după toate astea, ar mai putea presupune că eu ași fi ori că ași fi fost vre-odată în stare să tradez interesele naționale: nu e om cinstit. Iar că ce zic oamenii necinstiți — nu mă importă».

Românii la Roma. Ziarul Italian »Il Messaggero« din Roma, înregistrînd știrea că în primăvara aceasta un grup mai mare de Români vor vizita Roma și Italia, scrie:

»Cu prilejul expoziției, un mare grup de Români, frați de ai noștri în latinătate, va face o mare excursie în Italia, petrecînd aici 32 de zile, pentru a vizita Roma și celelalte orașe mai mari.

Acest peregrinaj istorico artistic va găsi răsunet simpatice pentrucă va servi la cimentarea tot mai tare a legăturilor de fraternitate cari leagă mica dar puternică Românie de marea mamă Italia...

Românii, sosind la Roma, vor fi primiți de un comitet special din care fac parte mulți filo-români distinși, și vor fi însoțiți în tot drumul lor de delegați ai acestui comitet.

Excursia aceasta e organizată de publicista dna Eugenia Reus-Ianculescu.

Mandatul dela Făgăraș. Comisia a V-a a Camerei deputaților a desbătut ieri contestarea alegerii dela Făgăraș, făcută pe motiv că alegătorii români, cari au votat pentru candidatul național Dr. Șerban, ar fi fost »terorizați« și că în campania electorală s'ar fi »agită« împotriva poporului unguresc.

În chestia »agitațiilor«, comisia a declarat că judecarea lor e de competența Curții de casație. În ce privește »terorizarea« alegătorilor a ordonat însă ancheta.

Cu conducerea anchetei a fost însărcinat deputatul contele Ștefan Lazar. Apărătorul alegerii a fost dl Dr. Ioan Erdeli, avocat în Budapesta.

Contele Aehrenthal în audiență Din Viena ni-se telegrafiază: Contele Aehrenthal a fost primit azi în audiență de Maj. Sa. Măne va pleca la Abazia, unde își va petrece concediul de două luni.

Locțiitorul contelui Aehrenthal, marchizul Palavicini, s'a prezentat de-asemena înaintea regelui.

Din Reichsrathul austriac. Terminându-se ședințele delegațiunii camera austriacă a ținut la 8 Martie întâia ședință. Ministrul de finanțe a depus pe birou proiectul provizoriului bugetar; ministrul de comerț proiectul despre lărgirea asigurării în contra nenorocirilor și în navigațiune; iar ministrul de interne proiectul reformei legii de liberă intrunire.

Camera a intrat în discuția ultimului proiect Dintre comisii, prima ședință a ținut-o comisia

bugetară, la care a participat și ministrul de finanțe, Meyer.

Ministrul a spus că pentru acoperirea cheltuielilor, cari cresc mereu, guvernul este silit să introducă noi impozite, înlăturând astfel deficitul, care amenință finanțele statului.

Situația în Croația. Ziarul croat „Obzor“ din Agram. în prim articolul său de azi zugrăvește licoana tristă a situației parlamentare croate. Aceleași partide cari pretindeau să asigure activitatea pașnică a saborului obstruiază mereu și guvernul nu e capabil să le înfrângă. Din situația nenorocită ce bântue în parlament, poți ghici ușor că se clocește ceva în umbra culiselor arenei politice și o fuziune sau o coalizare a partidelor se poate aștepta în fiecare clipă. Situația parlamentară e imposibilă, cu atât mai mult că nici unul dintre partide nu are majoritatea absolută nici în sabor nici în afară de el. Cu un cuvânt nu există o opoziție în adevăratul înțeles care să trântescă guvernul, și nici acesta nu dispune de majoritatea suficientă pentru ca să-și poată plini chemarea. Fiindcă nu e nădejde de o îndreptare a lucrurilor, coalitia crede a fi sosit momentul oportun pentru a abandona tactica de până aci și se va alipi de banul Tomașici. Înainte de ce ar fi fuzionat partidele constituționale, căci dacă acestea se vor dovedi incapabile de muncă pozitivă, banului li va reuși mai ușor vechiul pian de a grupa partidele în jurul clubului său politic.

Duplicitatea oamenilor politici.

Am amintit, cu altă ocazie, în coloanele noastre, faptul existenței unei sălbatice stări de duplicitate în politica guvernelor maghiare față de noi. Și urmărind mai de aproape modul cum se ramifică acest spirit odios, în toate procedările oamenilor dela guvern, am constatat, că astăzi, fără îndoială, expresia tipică a acestei duplicități este contele Ștefan Tisza. Într'adevăr, prin firea sa nedreaptă și elastică, prin declarațiile sale contradictorii, prin măgulirile încercate pe deoparte și prin realitatea persecuțiilor pe de alta, acest bărbat de stat a introdus în viața noastră publică un sistem nou de stăpânire, împărțindu-ne în o tabără cu predispoziții împăciuitoare și una alta de o manifestă intransigență. Căci pururea se vor găsi naționaliști cari să asculte cu bună credință un glas de sirenă și, în schimb, nu ne putem închipui ca puterea de rezistență a neamului nostru să nu se pună pururea în acțiune în potriva continuării sistemului de violență.

Ceeace rămâne însă constatat este, că față cu bărbați politici de aceștia, cari plutesc între extreme, cu temperamente așa de schimbăcioase și cu judecăți așa de puțin sigure, sântem totdeauna în primejdie. Situația noastră devine mult mai grea, când ai să o aperi față de acești oameni-cameleoni, cari își schimbă fețele după împrejurări. Ca să rezolvăm ceva definitiv cu hegemonii noștri, în fruntea guvernelor ce vor veni, trebuie să întimpinăm voințe mai categorice, oameni mai sinceri, fie în bine, fie în rău, căci de sofisme de aceste în doi

peri, sântem sătui și ne expunem numai la frământări zădarnice.

Voim însă de data asta să mergem mai departe și să afirmăm, că pericolul duplicității nu ne amenință numai din partea cercurilor politice ungurești. S'au grămădit în timpul din urmă o serie de simptome, cari ne arată, că ne avem și noi omenii noștri, cari nu se dau de loc îndărăt dela cea mai vădită duplicitate în trebile noastre interne. Școala asta este probabil blestemata școală a culturii ungurești, care fatal ne impune felurite moravuri. E cert însă, și o vedem la fiecare pas, că astăzi legăturile dintre noi se combină și se desleagă cu o nestatornicie surprinzătoare; bărbați trecuți prin aceleași suferințe, crescuți în aceleași aspirații, își pierd dintr'odată memoria și uită un trecut întreg de principii, pentru a fi mai activi în direcție contrară. Nici o cinstită a vechilor credințe și prietenii nu mai există pentru dânșii, ci numai o notă de cinism în lepădarea de vechiul «eu».

Neapărat, ne gândim, făcând această constatare, la întâmplările recente din jurul nostru. Intre cei ce ai îndrăznit să ridice mâna sacrilegă împotriva acestui ziar au fost și câțiva prieteni, cari au fost pururea aproape de noi. În viața noastră zilnică n'a fost nici o taină și nici deosebire. Părtași am fost la aceleași fapte și la aceleași preținse greșeli »echivoce« și ani de zile îndelungate am țesut același plan de viitor, pentruca astăzi, când motive de ordin obscur i-a mânat în tabăra adversă, să aflăm senzaționala dovadă, că în tot timpul ședirii și a muncii lor alături de noi, în tot decursul lor de 14 ani, viața lor a fost o simplă prefăcătorie și un act de cea mai oribilă duplicitate. Căci, pe cum ne spun ei singuri, misiunea lor a fost un spionaj continuu, o stare la pândă, o adunare de material, pe baza căruia mai târziu, când le va veni bine, să producă orgia...

Creadă, cine poate și cine vrea, această monstruoasă sufletească. Actorii, cari joacă această farsă, sânt intelectualități prea puțin complicate, decât să fie capabili de această intrigă de ani îndelungați. Cei ce s'au bucurat de izbânzile noastre au fost niște anormali, dacă nu le-au simțit cu adevărat. Cei ce au privit și au luat parte activă la fapte vinovate, și nu s'au destăinuit la timp, au jucat un rol de-o duplicitate nenorocită! Căci nimeni dintre noi n'avea să se teamă de comoara lor de acuzații!

Și iată-i acum la largul lor, când toate armele duplicității le pot întrebuița. Iar pentru a produce aparențele unei campanii ei scotocesc prin toate sertarele după scrisori prăfuite și găsesc un singur răvaș particular, de care noi suntem tot atât de vinovați, ca și descoperitorii. Ei mai recurg la cel mai odios personalism și intrigi mărunte, cari nu pot să-i compromită decât pe dânșii și nu pot să aibă nimic comun cu cauza cea mare românească, pe care ziarul o reprezintă.

O tristă și înfructuoasă duplicitate. ce e drept. Dar ea este astăzi un semn umilitor

al vremii în care trăim. Căci este un rol penibil acesta, al unor bărbați cu aspirații politice, când ei singuri se fac propagatorii unor moravuri, menite să distrugă ori ce încredere în cinstea lor de simțire. Pornirea aceasta mai nouă a unora din conducătorii noștri de a nu-și respecta trecutul, râvna lor de a falsifica dragostea de adevăr și de datorie, după bunul lor plac și după cum își pot servi astfel interesele și pasiunile individuale, pot să aibă înruriri dezastruoase în fața mulțimi și să dea câteva respingătoare pilde de bărbăție și caracter.

Situația politică.

După o discuție de două luni, ținută la un nivel neobișnuit de scoborât, Camera deputaților a votat proiectul de lege despre banca austro-ungară și în discuția pe articole, și a intrat în discuția proiectului de lege despre contingentul recruților.

Opoziția justhistă și kossuthistă, care proclamase cel mai inversunat războiu împotriva proiectului băncii, în cursul acestor două luni a dat dovadă nu numai despre insuficiența forțelor sale parlamentare, dar și despre puțină popularitate de care se bucură în țară. Căci orice obstrucție trebuie să fie alimentată din afară. Și alimentarea aceasta a lipsit. Înzădar a încercat marele intrigant Polonyi să dea discuțiilor întorsături senzaționale, cari să intereseze masele alegătorilor și să provoace un curent de simpatie pentru obstrucția parlamentară, — chestiunea băncii nu atinge atât de nemijlocit interesele încât să preocupe opinia publică. Mai ales când sânt atâtea alte chestiuni cari așteaptă rezolvirea lor: în rîndul întii chestiunea votului universal.

Discuțiile din aceste două luni din urmă au tras, însă, vâlul și despre duplicitatea politică a partidului kossuthist și a ilustrului său șef. Kossuth și partidul său, care cerea mai cu stăruință banca autonomă, a conținut deodată cu lupta — de dragul contelei Tisza. Sânt abia câteva săptămâni de când, în urma conflictului ivit între ministrul de finanțe Lukács și fostul secretar de stat Désy (kossuthist) s'a instituit o comisie care să lămuriască chestia dacă Kossuth și guvernul coalizionist într'adevăr s'a învoit cu guvernul austriac asupra prelungerii privilegiului băncii comune (cum afirma Lukács), sau dacă și-au rezervat în chestia aceasta libertatea de acțiune (cum afirma Désy).

Și comisia aceasta, din care a făcut parte și contele Tisza, a dat dreptate și lui Lukács și lui Désy, spunând că procesul-verbal în chestie este redactat în termene atât de puțin hotărâte, încât se poate interpreta și în favorul

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai scăzute mobila de fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: **Székely și Réti** mobile în Piața Széchenyi-tér 47. -

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
= plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

afirmațiilor lui Lukács, și în favorul afirmațiilor lui Désy.

Drept recunoștință pentru această judecată, Kossuth și partidul său au conținut cu lupta și justiții, rămași singuri, și-au pierdut energia.

Acum, când a început discuția contingentului recruților, din nou se ivește zvonul că opoziția va porni obstrucție, cerând în schimbul votării recruților „concesii militare”. Svonurile aceste și comedia obstrucției parlamentare e numai o mascare a tendințelor de-a amâna și zădărnici introducerea votului universal, pe care nu-l vrea nici Tisza și nici „adversarul” său Kossuth. Și aici ar trebui să înceapă opoziția lupta adevărată, punând drept condiție pentru votarea contingentului — prezentarea *imediată* a proiectului despre reforma electorală.

Vor trece însă câteva zile și va fi votat și contingentul recruților, fără ca actualele partide ungurești să fi apropiat, măcar cu un pas, chestia votului universal de rezolvirea ei.

Contingentul recruților și partidele.

Partidul guvernamental speră că discuția proiectului se va termina în 3—4 zile, după care se va intra apoi în discuția proiectului de buget (după votarea unei noi indemnități).

Partidul justhist a hotărât în conferința sa de ieri seara să nu-și angajeze forțele în o luptă mai mare, ci să-și rezerve puterile pentru discuția proiectului despre reformele privitoare la apărarea țării, când vor pune condiția să se prezinte imediat și proiectul reformei electorale.

Partidul kossuthist de asemenea se va mărini la câteva declarații principiare.

Un nou pact.

În cercurile politice se svonește despre un nou pact ce ar fi pe cale să se încheie între guvern și partidele așa numite independiste.

În luna aceasta la 15 și 20 Martie au loc două serbători „naționale”. Justiții, se zice, ar fi având de gând să interpeleze guvernul pe tema participării lui oficiale la aceste serbări.

Pentru a preveni o discuție care ar putea să devie neplăcută, guvernul vrea să propună camerei să ia vacanța dela 14—21 Martie.

Și fiind vorba de vacanțe și petreceri, e aproape sigur că opoziția va primi propunerea guvernului.

Ședința camerei.

Proiectul de lege despre banca comună a fost primit azi și în a treia cetire. În contra proiectului au votat numai 8 inși.

Ședința a început, de altminteri, abia la orele 11, pentru că la deschiderea ședinții abia au fost de față 50 de deputați, iar Polónyi a cerut să se constate că deputații nu sânt în număr.

Abia la orele 11 s'a adunat numărul regulamentar de 100 deputați.

S'a intrat apoi în ordinea de zi: proiectul despre contingentul recruților. Au vorbit, împotriva proiectului, 3 membri ai partidului popular.

Discuția se va continua și mâine.

În jurul unor înșinuări.

Îndrăzneala unui anonim. — Adevărul în chestia acțiunii pornite la București în contra „Tribunei”. — Chestia Lalescu. — Declarațiile d-lui profesor Simion Mândrescu.

București, 22 Februarie.

Citind în „Gazeta Transilvaniei” dela 17 Februarie a. c. scrisoarea unui pretins iscălit al textului de protestare în contra „Tribunei”, pe care dl profesor Simeon Mândrescu a fost însărcinat să-l trimeată dlor directori ai „Tribunei”, m'am dus la d-sa pentru a afla adevărul în această chestie. Dl Mândrescu, hotărât să nu răspundă la atacuri anonime, pentru a curma odată definitiv diferite svonuri puse în circulație de oameni interesați atât în chestia Lalescu, cât și în a „Tribunei”, mi-a declarat următoarele:

— „Anonimul face cunoscut publicului că „scrisoarea n'a fost destinată a se publica și nici a se trimite dlor Oncu și Ciorogaru, decât după ce ea va fi fost văzută și iscălită de toți ardelenii mai de seamă trăitori în România”. Afirmarea anonimului este cu totul neexactă. Am fost însărcinat să scriu și să trimet cât mai repede scrisoarea și m'am executat. Dovadă de graba ce o puneau dlor spre a se trimite cât mai repede scrisoarea este faptul că, la o săptămână, la întrunirea noastră obișnuită, am fost asaltat cu întrebări, dacă am primit sau nu răspuns dela dnii Oncu și Ciorogaru, și ce fel de răspuns am primit? Scrisoarea n'am dat-o publicității, cu toate că aș fi putut-o face, căci aceasta era scopul acelei scrisori, pentru-ca demersurile noastre să nu rămână cunoscute numai de doi sau trei interesați. Am dat, în interviul acordat, numai aproximativ cuprinsul scrisoarei, lucru în acord cu cele spuse în interviul meu. Unul dintre cei de față la a doua noastră întrunire i-a ținut de rău pe domnii însărcinați cu publicarea scrisoarei că au întârziat cu publicarea ei.

Anonimul, într'un elan de inconștientă, spune mai departe că voi trage consecințele atitudinii mele nălmurite atât în chestia Lalescu, cât și în această chestie a „Tribunei”...

Să termin întâi cu chestia „Tribunei”. Ce fel de „atitudine nelămurită” am avut în această chestie nu văd, cu toată bună voința mea de a mă găsi vinovat. Am fost însărcinat să scriu și să trimet scrisoarea și am acordat un interviu, în care nu spun nimic altceva decât ceea ce a fost dorința noastră a tuturor — cel puțin cea exprimată și văzută — de a vedea readusă pacea între reprezentanții luptei naționale de acasă, ca și între organele lor de publicitate. Dacă poate unii au urmărit și altceva, asta nu pot s'o știu eu, aș putea cel mult s'o ghicesc din supărarea ce a produs interviul meu. Și apoi ce fel de consecințe aș putea trage? Iarăș nu văd. Trebuie să merg și aici pe ghicite. Anonimul îmi amintește că mi-s'a dat „o demnitate, la înălțimea căreia nu m'am putut menține”.

Care să fie această demnitate, mă întreb?

Nu cumva oare faptul că am fost ales președinte al „Cercului Românilor de peste Munți”? N'am considerat-o această niciodată ca o demnitate, ci ca o grea sarcină, de care m'am achitat, cum nu s'ar fi achitat al doilea. Martori îmi sânt colegii mei de bună credință din comitetul „cercului” și martori îmi sânt Românii originari din Transilvania stabiliți în alte orașe ale țării. Am avut vacanțe întregi jertfite pentru a alcătui „cercul”, plecând din oraș în oraș pentru a-i convinge și ale arăta importanța operei începute.

S'au poate că anonimul înțelege prin demnitate însărcinarea ce mi-s'a dat de a comunica dlor Oncu și Ciorogariu textul din chestiune? Dacă da, aș ruga pe anonim, dacă are acelaș suflet curat ca al meu, să se pună în situația mea, când am fost nevoit să scriu lucruri atâta de neplăcute unor luptători încercați ca dnii Oncu și Ciorogariu! Va mai îndrăzni să o numească aceasta o demnitate? Și încă să mai adauge că „voi fi tras la răspundere”?

Ce consecințe așteptau prin urmare să trag din „atitudinea mea nelămurită”? Nimic altceva decât ca în viitor să fiu scutit de sarcini, pe cari anonimul le numește „demnități”. De mi va fi de demnități, dacă cumva nu am nici una, poate voi avea mai mult noroc, primindu-le din mâna unor oameni, cari vor fi gata să mi și recunoască munca mea, nu numai să mi aducă învinuiri nefundate.

Anonimul îmi face deosebita cinste de a mi atrage atenția că am comis marea greșală de a mă despărți de vechii mei prieteni și a mă așeza între dl Ilarie Chendi și „un cirac al său”. De unde știe și din ce deduce d-sa acest lucru iarăș nu văd. Un om care execută o însărcinare dată de prietenii săi însemnează că s'a despărțit de ei și și-a căutat prietenii în altă parte? De altfel eu n'am mândria anonimului, stau cu plăcere alături de toți oamenii de bine, de ale căror intenții curate mă pot convinge! Nu este aici locul să judec atitudinea dlui Chendi și a așa zisului „cirac” al d-sale, cred că vremea va lămuri totul și cei vinovați își vor lua pedeapsa, fie aceia dintre așa ziiși „vechi prieteni” sau „noi prieteni”.

Atât în chestia „Tribunei”, să venim acum la chestia Lalescu.

Anonimul numește în treacăt atitudinea mea și în această chestiune, „nelămurită”.

Cititorii cunosc întregul istoric al afacerii Lalescu, încât asta mă dispensează de a o mai istorisi pe larg. Eu am fost acela, care la însărcinarea „cercului” am făcut ca guvernul să revie, rectificând și o sumă de infamii ce se debitau, nu atât de către poliția, care comisesse greșala, cât mai ales de câțiva, cari aveau tot interesul să acopere reaua impresie, ce a produs-o expulzarea unui român crescut în țară, student și funcționar.

Cercetările făcute au dovedit că Lalescu n'a insultat Coroana, ci numai, dus de curent, a strigat și el cu celalalt public manifestant, un „luideo” soldaților și poliției, care intervenise.

Și cu toate acestea, am mai putut citi și ulterior, după ce am comunicat în cercurile ardelenesti rezultatul cercetărilor mele, susținându-se prin gazetele guvernului că „bine s'a făcut de s'a expulzat un român, care a insultat Coroana și armata țării”.

Dar să revin la atitudinea mea „nelămurită”.

După ce am obținut dela guvern rechemarea lui Lalescu în țară, am luat parte, ca cetățean român, la o întrunire convocată de cetățeni din diferite partide și parte neînregistrată în partide. Era vorba să se convoace un mare meeting de protestare în contra faptului că un român din afară de regat, crescut în țară, student și funcționar public, a fost tratat ca orice vagabond și trimis pe cale polițienească „la urna lui”, și să se ceară în acel meeting să se schimbe dispozițiile din constituție relative la recunoașterea calității de cetățean român.

Am declarat în aceea întrunire că „Cercul Românilor de peste Munți” nu poate lua parte în mod oficial la acel meeting, de oare-ce „cercul” a obținut tot ce a vrut. Dacă însă cetățenii români, în dragostea lor față de frați, vor să protesteze, nu „cercul Românilor de peste Munți” îi poate îndemna sau opri. Hotărându-se ținerea meetingului „Viitorului”, din greșală, a publicat informația că mai mulți membri ai Ligei, împreună cu „cercul” ar fi convocat acel meeting de protestare. Ne-am întrunit cei dela „cerc”, împreună cu alți fruntași de peste munți și am desmintit informația „Viitorului”. În această din urmă întrunire a noastră — nu vreau să zic nici un cuvânt asupra *modului* cum ea a fost convocată —, întrebați fiind eu și dl Clinciu, dacă vom lua parte la meeting, dl Clinciu a spus că da, și că va lua și cuvântul. Eu însă am spus că „nu-l privesc pe „cerc” acțiunile mele ca cetățean, în afară de „cerc” și că este treaba mea dacă voi lua parte sau nu”.

Înțelegând din atitudinea unora dintre membrii „cercului” în ce scopuri înțeleg dlor să utilizeze numele „cercului”, precum și aflând dela dl secretar modul cum a fost convocată întrunirea, a doua zi am trimis dlui secretar demisia din prezidenția „cercului”, pe motivul

că „vreau ca în viitor să am toată libertatea de acțiune”.

Intreb acum pe orice om imparțial ce „atitudine nelămurită” am avut eu în afacerea Lalescu? Aș putea să învinovățesc la rândul meu că unii dintre colegii mei din „cerc” au avut o atitudine foarte lămurită. Au fost în deajuns învinovați și de jurnalele opoziției și la meetingul de protestare.

Afăta am avut de spus în cele două chestii: în chestia „Tribunei” și în chestia Lalescu. Aș dori ca, în interesul cauzei, acestea să fie ultimele mele cuvinte.

Dacă „Gazeta Transilvaniei” și „Românul” sânt ziare, cari nu urmăresc decât purul adevăr, vor reproduce aceste declarații ale mele în întregime, pe aceeași pagină și în aceleași coloane, în cari au publicat în contra mea o scrisoare venită din toată lumea fără rost și fără nume”.

Cititorii se vor convinge, cred din această declarație de marea vină (?) a dlui Măndrescu și de „seninătatea” adversarilor „Tribunei”.

I. U. Soricu.

Alegerile din România

Sfârșindu-se Duminecă alegerile pentru Camera deputaților, Marți au început alegerile pentru Senat, în 2 colegii.

Ziau întâi a fost favorabilă pentru opoziție, care a câștigat, din 60 mandate, 18.

Despre alegerile de Marți, ziarul guvernamental »Seara« scrie între altele:

»Opoziția a câștigat toate locurile pe care spera să le câștige. Va ajunge în definitiv să aibă și la Senat, prin luptă, locurile ce-i ofense primul-ministru fără luptă.

Păcăliți rămân numai unii dintre fruntașii opoziției, cari pe bună învoială și-ar fi avut asigurate locurile pe care prin luptă nu le-au putut cuceri.

Firește, sânt în schimb și fericiți, cari în combinația dintăi ar fi cedat locul fruntașilor, dar cari acum se văd aleși.

Au fost aleși la primul scrutin 30 guvernamentali, 9 liberali și 9 conservatori-democrați. Pentru 12 locuri rămâne să se procedeze la o nouă alegere.

Este aproape sigur că guvernamentali vor lua cel puțin 10 din aceste 12 locuri, deoarece dela primul scrutin în 8 județe au mai multe voturi, în două voturi egale cu candidații opozanți și numai în două — la Brăila și la R. Sărat — candidații opozanți au câte un vot mai mult.

Deci nu sântem de loc nedrepti cu opoziția când pronosticăm că va lua la balotaj aceste două locuri.

Prin urmare când opoziția va fi luat 20 de locuri din cele 60, câte sânt la colegiul I-ii, ea va putea să fie mulțumită că a obținut mai multe locuri ca întotdeauna la acest colegiu, dar n'are să-și facă nici un fel de iluzii asupra urmărilor acestui scrutin.

Pentru Senat sânt două colegii, care aleg 112 senatori. Când lupta va fi sfârșită la ambele colegii, opoziția nu va avea mai mult de 25 până la maximum 30 locuri.

Este un început modest firește, de luptă parlamentară ca în statele bătine în viața constituțională.

O opoziție de 30, față de o majoritate de 82, nu poate nici să inspire temeri guvernului, nici să împedec majoritatea să lucreze.

Colegiul I de Senat a fost totdeauna refugiu corifeilor și al electorilor opozanți. Și în 1907, când lupta electorală s'a dat în condiții excepționale, opoziția nevoind să provoace agitație în

țară, la colegiul I au eșit opt opozanți și s'au declarat opt balotajii.

În 1905 rezultatul a fost și mai bun pentru opoziție. Atunci, tot la colegiul I de senat a căzut chiar primul-ministru dl G. Gr. Cantacuzino, la Argeș și s'a ales candidatul liberal dl Toma Trifonescu, care a isbutit și de rândul acesta la primul scrutin..

Față cu rezultatele obișnuite dela noi, rezultatul obținut de acest asalt dat cu toți electorii, este evident frumos.

Este însă numai o frumoasă paradă opoziționistă, fiindcă opoziția va rămâne tot un sferț din senat și guvernul va avea, fără îndoială, nu două treimi, ci trei pătrimi..

Lista candidaților opoziționiști dela colegiul I de senat, este țară îndoială cel mai mare omagiu ce se aduce, nu numai independenții acestui colegiu, dar și spiritului său politic.

De sigur că nu se poate concepe viața parlamentară fără opoziție. Și dacă toți conducătorii politici ar fi la înălțimea sufletească și de cugtare politică a primului ministru dl P. P. Carp, nu s'ar minuna nimeni că întră 20 de opoziționiști în cameră, ci ne-am plânge dacă n'am vedea în cameră, cel puțin 50-60 de opozanți, iar la senat cel puțin 30 până la 35.

În alte țări guvernele lucrează cu majorități de 30-40 de glasuri la 4-500 de deputați. În Belgia se stă la putere cu majoritate de 1-4 glasuri.

Ei la noi când opozanți au un 15-20 la sută din numărul deputaților, sau al senatorilor strigă imediat: Țara a condamnat guvernul! Opoziția a învins!...

O voce liberală.

Ziarul liberal »Secolul«, vorbind despre rezultat-le alegerilor generale pentru Camera, scrie:

»Nu credem să fie un singur om, care s'a astăptat la cunoscutul rezultat general al alegerilor. Chiar și cei mai optimiști guvernamentali s'au astăptat la cel puțin 30 de reprezentanți ai opoziției în Cameră.

»Nu mai puțin adevărat este însă că sub domnia Regelui Carol nu s'au mai făcut alegeri atât de rușinoase ca acestea și că nu se va găsi în țara aceasta nici un om luminat, care să conteste că viitoarea Cameră nu reprezintă expresia fidelă a țării.

»S'a făcut un joc periculos pentru viitorul țării: venirea guvernului Carp se atribuie în opinia publică unor combinații de alcooluri semi-obscur. Și orice s'ar spune, masa cea mare a țării nu poate să înțeleagă rațiunea constituțională sau de stat, care a determinat constituirea noului guvern la dată fixă. De aceea imaginația aprinsă a publicului a străbătut până în culisele castelului Cotroceni, ca să poată găsi o oarecare explicație.

»Dacă alegerile ar fi fost mai curate, spiritele s'ar fi calmat.

»Dar acum clocotește țara întreagă. Spiritele continuă să fie aprinse, sufletele sbuciumate și imaginațiile pătrund sus, sus de tot.

»Toate acestea sânt presemnele unei reacțiuni zguduitoare în contra tiraniei ce amenință să se întroneze în țară. Și teamă ne este ca nu cumva reacțiunea să provoace cataclisme mari.

»Majoritatea imensă a guvernului, rezultanta celei mai groaznice corupțiuni și terori ce s'a dezlănțuit vre-odată asupra acestei țări, poartă germenii distrugerii și nici o »grație divină« nu o va putea salva, căci țara aceasta va trebui să fie guvernată prin ea însăși, iar nu din culisele vre-unui castel somptuos».

O rugare modestă, care nu vă costă nici o obosală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public, că la cererea prețurilor curente sau la orice cerere sau cumpărare să se provoace că anunțul firmei la cetit în ziarul Tribuna din Arad.

Mutualitatea în România.

II.

Care ar fi după părerea mea dezideratele de admis pentru mutualitatea liberă la noi? Dezideratele acestea le-aș împărți astfel: 1. deziderate cari cer un ajutor moral din partea statului și în 2. deziderate cari cer și un sprijin material al statului.

O cerere, care e foarte firească, e: acordarea în mod general a personalității morale societăților de ajutor reciproc.

În primul rând eu cred, că este mult mai meritor, și în interesul inițiativei particulare, ca statul — și toate aceste constatări sânt numai păreri personale desbrăcate de liana oficialității — eu cred că statul ar trebui să dea tot sprijinul moral întru organizarea cât mai rațională a mutualității libere la noi. Căci ce se întâmplă? Se întâmplă că multe din societăți n'au calcule sigure, nu au o proporțiune bine stabilită a veniturilor față de cheltuielile probabile ce se cer pentru ajutorarea diferitelor cazuri de boală și deces. Să vă dau un caz: se întâmplă ca o societate să primească membrii în sânul ei în vederea ajutorării iamălii lui în caz de deces, membrii cari sânt într-o vârstă foarte înaintată, fără să pretindă dovada că se bucură încă de o constituțiune sănătoasă și fără să pretindă, — ceea ce este nedrept pentru ceilalți membrii — fără să pretindă încasarea cotizațiilor pentru anii anteriori, de când ar fi trebuit să se fi înscris ca membru ca să i-se acorde toate drepturile de ajutor în caz de deces. Dacă acest membru moare peste un an doi, în schimbul unor vărsăminte foarte mici făcute, societatea pierde, luându-se din cotizațiunile celorlalți membrii și dându-i familiei decedatului. Societatea va suferi o pagubă însemnată și nedreaptă. Cred deci că această mutualitate liberă trebuie să fie îndrumată de un spirit mai științific. Insufletirea există; s'a dovedit că există timp de o jumătate veac și mai bine, însă spiritul științific, prin care se împedecă nedreptăți și greutăți în drumul lor lasă de dorit în unele societăți.

În al doilea rând, obligând aceste societăți să prevadă anumite norme în conducerea lor, trebuie să mai cerem ca ele să fie supuse și controlului statului. Acesta este iarăși un deziderat al societăților care trebuiește să fie admis.

Trecând acum la chestiunea ajutorului material ce se cere din unele părți cred, fără să fixez nimic, cred că s'ar putea sprijini inițiativa particulară și prin unele ajutoare bănești. De ce? Pentru că suma de economii strinse din buzunarele sărace ale claselor de jos însemnează o educațiune socială care are dreptul să fie sprijinită de către stat, și e drept să se dea »primă socială« virtuții lor de prevedere socială. Aceasta »primă socială«, de altminteri, care se dă claselor de jos prin societățile de ajutor reciproc, n'ar însemna poate nici pe jumătate cât s'ar acorda pentru stărpirea pauperismului prin diferite instituțiuni publice sau de binefacere.

Vedeți că problema pauperismului stă în strânsă legătură pe de o parte cu mijlocele de prevenire reprezentate prin mutualitate iar pe de altă parte prin danile directe pe care le dă statul sau instituțiunile de binefacere, cari date direct nevoiașilor ar umili și înjosi sufletele și demnitatea celui ce primește.

În afară de mutualitatea liberă mai există, o altă categorie, o categorie impusă de stat. Aceasta este mutualitatea autoritativă înfățișată prin casele de ajutor, cari sânt anexate la corporațiunile de meseriași. Aici întră numai meseriașii, — toți membrii corporațiunilor.

Dacă privim situația caselor de ajutor, ca mutualiști, trebuie să mărturisim că ele, na-

BETAY és BENEDEK,

— stabiliment de articole bisericesti —

BUDAPEST, IV. Váci-utca 59.

Se expediază pentru prețuri solide aranjamente complete pentru biserici, odăjdii, prepori, stihare, potire, policandre și candelabre, cadelnițe, iconostasă și icoane sante etc.

Lucrează iconostasă, altare, jertovnice, amvoane, icoane portative etc

Preț-curent, preliminar, sau desemnuri se trimt la dorință.

tural, sânt inferioare din punct de vedere ideal, mutualității libere; că ele sânt însă necesare față de lipsa simțului de prevedere în unele clase de meseriași.

Avem, acum peste 90 de corporațiuni în cari intră 130.000 meseriași. Aproape toate aceste corporațiuni sânt obligate prin lege să aibă casse de ajutor sau dacă nu — și în această privință legea e literă moartă, — să asigure pe meseriași la diferitele societăți de asigurare pentru caz de boală, infirmități, bătrânețe și să acorde un ajutor familiilor celor decedați. Ei bine, nu se asigură la diferite alte societăți. Cassa de ajutor în realitate este tot una cu instituțiunea corporațiunilor deși, prin art. 57 din legea organizării meseriilor, ni-se spune că aceste două instituțiuni trebuiesc să fie cu totul deosebite întru cât privește mănuierea banilor. Atunci ce se întâmplă? Meseriașul, îndeobște, are mai mare dragoste față de cassa de ajutor al cărui rol îl simte, îl pipăie pentru că în caz de boală capătă un ajutor fie bănesc, fie medical, căci i-se plătește nu numai medicamentele dar chiar doctorul. În 1907—1908, cassele de ajutor au plătit ajutorare la aproape 5400 meseriași în valoare de 124 mii franci. Dacă comparăm această cifră cu cifra mutualității libere, vedem că există acolo 226 societăți de ajutor reciproc cu 71.000 membrii și în 1909, un an mai târziu au dat ajutoare în valoare de 700.000 lei, vedem cum mutualitatea liberă mai veche ce e drept, e mult mai puternică și mai intensă decât mutualitatea obligatorie înfățișată prin cassele de ajutor anexate la corporațiuni.

Corporațiunile au fost chemate în viață prin legea de organizare a meseriilor dela 1902.

Mai e încă o cauză care face poate ca mersul caselor de ajutor să nu meargă bine: este tocmai amestecul fondurilor cu acele ale corporațiunei. Să vă dau un caz. În București există 16 corporațiuni. Fiindcă nu ajung fondurile pentru a conduce administrația acestor corporațiuni, se ia, și s'a luat în 14 cazuri, la 14 din cele 16 corporațiuni, fondurile casei de ajutor. Ce se poate întâmpla însă în acest caz? Ca fondurile destinate ajutoarelor să nu ajungă și atunci să se piardă și încrederea în instituțiunea casei de ajutor.

Aceasta este partea mutualității obligatorie. Ea, poate, de altminteri că și mutualitatea liberă, ne-ar da mai multe rezultate dacă s'ar bucura de o mai mare îngrijire din partea statului. Statul nu trebuie să tuteleze mutualitatea, căci atunci s'ar distruge inițiativa particulară, dar tocmai ar trebui să o cultive, ar trebui să intervie legal, să intervie mai ales moralmente în favoarea mutualității libere. — Atunci, vom avea în țara noastră desigur nu rezultate cari să se poată compara cu cele obținute în străinătate, dar vom dobândi un puternic mijloc de prevenire al pauperismului și vom face o operă cu adevărat rodnică, în folosul claselor de jos; se va cultiva mai mult, demnitătea personală căci mutualitatea ridică pe cale practică ajutorul reciproc, clasele osândite să fie mai expuse riscurilor din cauza muncii manuale. De aceea credem în necesitatea și utilitatea mutualității și e bine că în sfârșit atențiunea celor de sus s'a oprit acum și asupra manifestării spiritului reciproc practicat de cei de jos.

Dr. I. Răducanu,
docent universitar.

Din străinătate.

Mexico înaintea războiului. După știrile ce sosesc din Londra, guvernul Statelor-Unite a ordonat mobilizarea mai multor corpuri de armată, cari vor fi trimise în Mexico, unde se așteaptă izbucnirea nemulțumirii poporului autohton. Transportarea trupelor a produs mare învâlmășală în circulație.

Totul fierbe, iar populația se arată foarte agitată, în fața eventualității unui război cu Mexico.

Antecedentele acestor turburări din republica Mexico sânt a se căuta în conflictul de interese economice ivit între Statele-Unite și Anglia Bogatele mine din nordul țării sânt în exploa-

tare engleză, iar marile întreprinderi industriale operează cu capitalul trusturilor din Statele-Unite.

Aceste capitaluri străine neputându-și face concurență cinstită unul altuia, Americanii par a fi găsit în ațâțarea populației stoarsă de altfel până la măduvă, singurul mijloc de a se putea amesteca cu arme în afacerile interne ale acestei țări asigurându-și astfel interesele.

Președintele republicei Diaz Porfirio a lucrat totdeauna pentru interesele Uniunii, împotriva intereselor poporului.

Trusturile duceau sute de mii de lucrători în Mexico, angajându-i la întreprinderile lor, ignorând cu totul dreptul de existență al celor lăstinași, cari trăiau în cea mai neagră mizerie. Iar după ce era învederat că președintele este dușmanul lor, acțiunea de răsturnare inaugurată de Madero, a fost primită de întreaga ceată a nemulțumiților cu vîi simpatii.

La alegerile de președinte, Diaz Porfirio a putut fi reales numai cu ajutorul celei mai infernale terori. Aderenții lui Madero s'au grupat sub drapelul revoluționar, și conduși de Madero au început a prăda și jefui părțile nordice ale statului, unde era interesată Anglia.

Și aici vine rolul dubiu al Statelor-Unite. S'a aflat că bandele revoluționare sunt sprijinite de America, cu bani și arme, ceea ce era în ascuns o lovitură îndreptată împotriva Angliei. Ba ce este mai mult refugiații revoluționari găseau adăpost în Statele-Unite dinaintea justiției mexicane.

Și astfel procedul uniunii pare a-și fi ajuns scopul. Amestecul în afacerile interne.

Și sub titlu de menținerea ordinii Statele-Unite se pregătesc de a intra cu armata în Mexico.

Rezboiul se pare a fi inevitabil fiind deo parte nemulțumirea poporului, de altă parte conflictul intereselor engleze și americane.

Gronica dramatică.

— Teatrul Național. —

Mi-aduc aminte — sânt câțiva ani — de când s'a jucat pe scena Teatrului Național frumoasa piesă a lui Alecsandri, »Sinzeana și Pepelea«. Par'că l văd și acum pe Lăcustă-Vodă îmbrăcat în verde, venind în sărituri ușoare, urmat de-o ceată de lăcuste mai mitite, cari făceau deliciul sutelor de copii drăgălași din sală. Par'că l văd pe Tândală, lung și desirat, dormind de-a'n picioarele și pe Păcală, măruntel și șiret, făcând fel de fel de poșne. Sinzeana cu părul de aur risipia lumină de răsărit de soare pe unde trecea și se lăsa fermecată de fluierul mângăios al lui Pepelea, care o chema dintr'o margine de pădure. Tot mai stăruitor doinea fluierul vrăjit și Sinzeana îl înțelegea și-i răspundea tot cântând:

Flueraș de os
Mult cânti tu duios,
Flueraș de fag
Mult cânti tu cu drag!...

Nu era Duminecă să nu mă duc la teatru și să nu mă las furat de veselia primăvărată a sutelor de copii cari își risipiau din belșug risul lor cristalin; par'că erau un enorm stol de pasărele, cari se bucurau și se răsătau la soare.

Nimic mai curat, mai frumos și mai sfânt, ca bucuria și risul copiilor! Și niciodată n'a fost sala teatrului mai veselă și mai caldă, decât ca pe vremea, când feeria lui Alecsandri a făcut acea serie de matineuri meritate în amintirea celor iubitori de teatru românesc.

Și-apoi, când mai târziu venea smeuul pe sua, cu aripile înlinse, mi-aduc aminte ce fior cutremura toate sufletele acelea, botezate în basmele auzite pe acasă, dela vre-un bunic așezat la gura sobii. Căci copiii iau parte la ce se petrece pe scenă cu toată sinceritatea naivității lor de îngeri. Vorba e, să le dai pieșe, pe cari să le înțeleagă. Odată, mi-aduc aminte, se juca Avarul de Molière. În scena cea mare, când Harpagon, căruia i-se furase lădița cu bani, se bate de toți pereții, plânge se vaietă și bănuiește pe toată lumea că i-ar fi furat comoara, în momentul când desnădăduit întreabă în dreapta și în stânga dacă nu cumva a văzut cineva pe hoț, cu cuvintele: »Nu o fi pe acolo hoțul?« — un mititel dela galerie, care luase parte la toată nenorocirea bietului sgărcit, îi răspunse cu toată compătimitatea, cu un glas ce tremura de milă: — »Nu e pe-aici domnule, nu e!«

E demult, de când s'a întâmplat asta și și mai de mult de când s'a jucat Sinzeana și Pepelea lui Alec-

sandri. În anii din urmă scena românească a fost năpădită de curentul la modă, de teatrul modern și stagiuni de-arindul n'am mai văzut decât adultere, iubiri comune, falimente, socoteli și alte multe impletituri ale vieții moderne lipsite de multe ori de poezie.

În mijlocul acestei risipe de viață de toate zilele vine poemul lui Victor Eftimiu »Înșiră-te Mărgărite«, care desminte cu totul afirmările celor ce susțineau că poezia nu mai place pe scenă! Poezia place ori unde și poemul lui Victor Eftimiu e o adevărată și frumoasă poezie. Cu lucrarea aceasta tinărul autor a intrat cu fruntea sus în câmpul literaturii noastre; avem un poet mai mult, pe care să-l iubim și să-l citim cu dragoste.

Poemul lui Victor Eftimiu nu e un basm pus pe scenă, ci o lucrare admirabilă românească făcută pe motive de basm și o poezie plină de avânt și de originalitate. Smeul lui nu vine pe sus, ci umblă pe pământ, e un om necăjit, chinuit de un ideal, idealul de-ași face o împărăție prin el însuși, prin munca lui. Nu e urgisitul și totodată falnicul smeu din basme, ci un om ca toți oamenii care caută prin muncă să-și ajungă ținta. Ce sus se ridică smeuul lui Victor Eftimiu în considerația și simpatia noastră, față de făt-frumosul, secătura, care nu știe decât să se gătească și să umble după iubire. Aici e partea originală a lucrării, ca concepție, și autorul a reușit să ne-o redea limpede și impunătoare.

Iată în câteva cuvinte înțelesul poemului: Sântem în grădina din fața palatului lui Albu-Împărat. Crai din toate părțile lumii, au venit să-și aleagă mirese dintre cele trei fete ale împăratului, cari stau în fața tatălui lor, pe-o bancă de marmoră, fiecare cu câte-un măr de aur în mână. Și trec prin fața lor, printre alți, craiul stelelor, Murgilă; craiul soarelui, Zorilă; Banul Pungă, din ținutul unde-i aurul belșug; domnul Scamă, care n'vază doftorescul meșteșug; Fără-țară, voevodul de obirșie crăiască; voevodul Neam-de-Vodă și Gerilă, a cărui apariție îi făcea pe toți să strănute de guturai...

Cele două fete, cea mare și cea mijlocie își aleg câte un mire, cea mai mică însă nu vrea pe nici unul, nu vrea să se mărite, nu vrea să-și arunce mărul ei de aur. Tată-său o mustră aspru și o alungă dela curte. Și când ea îi spune:

»Nu mai am de aci înainte nici un fel de datorie bătrînul îi aruncă aceste vorbe grele:

»Tot așa să n'ai pe lîmte cea mai mică bucurie
Și precum gonești feciorii, ce-au venit să mi te ia,
Tot așa să te gonească cel dintîi ce ți o plăce!

Blestemul tatălui are să se împlinească în curînd, când are să vie Făt-Frumos care umblă prin lume după Ileana Cosinzeana și de care ea are să se înamoreze, are să arunce mărul după el, dar el n'are s'o bage în seamă. Până atunci vorbește singură cu mărul ei. Reproduc partea asta întregă, ca fiind una din cele mai frumoase din piesă:

Măr de aur, măr de aur, cine îmi va fi alesul?
Mi-ai crescut pe-o creangă 'n suflet, frate bun cu ne-

Înțelesul
Toate dorurile mele, toate visele-mi chemai...
Măr de aur, măr de aur, cui o să te svîrlu oare?
Din speranțe și din vise ți-ai legat plăpânda floare
Și-ai crescut mereu din ele, tot mai mare, până când
Împlinit, căzuși din suflet pe pământ alunecând...
»Tu ești visul, tinerețea, tu ești zina cea de mîne!
Sufletu-mi întreg e 'n tine!... De te dau ce-mi mai
[rămăne?]

— Cine străjuiește oare al fecioarei căpătâi
Când asvîrle mărul de-aur al visărilor dintîi?
Cântă pasărea de seară, iar în iarba înrouată
Cu grămada licuricii luminițele 'și arată,
Luminițele albastre, roșii, albe, viorii,
Peste care cad a-lene flori de măr, trandafirii...
Înfloriră iarăși merii... merii dragi... a căta-oară?!
A venit iar primăvara și cu ea mi-se strecoară
Flori de măr... visuri deșarte peste sufletu-mi pustiu,
Să mă duc pe-un cal sălbatec... să mă duc... fără să
[știu!...]

Și mă scutură un tremur... și mă 'ncinge o dogoare
Să mă duc cum fuge vîntul peste ape și ogoare
Și să-mi uit singurătatea... toate câte-am îndurat
De când fui ursită 'n lume să fiu fată de împărat!..

Singură, părăsită, nebăgată în seamă de Făt-frumos, fata cea mai mică ajunge prin mijlocirea unei vrăjitoare, stăpână peste flori, Zina Florilor. Se desbracă de patimele lumești și ajută pe Făt-frumos să biruie pe Smeu și să-și găsească pe Ileana lui mult căntată.

Felul cum autorul povestește lupta dintre Smeu și Făt-frumos e de-o admirabilă putere de viziune. Precum auzi tot, toată învâlmășala luptei în satira III-a a lui Eminescu, când descrie lupta dela Rovine, așa vezi aici lupta dreaptă a eroilor lui V. Eftimiu. Vezi pe smeu aruncat în nori, de Făt-frumos, vezi cum îl prinde și-l aruncă încă odată, cum îl înfige apoi în pământ și-i taie capul.

Piesa a fost primită cu bucurie, autorul s'arborit chemat la rampă și aplaudat.

Z. Bărsan.

Viața Japonezilor.

— Crearea spiritului național. —
(Urmare).

"Datoria" formează partea care iase sacrifică mai mult timp în educația copilului și corespunde "moralei". În Europa, morala conține mult principii ce ne păzește de a apărea în fața justiției, în Japonia are un înțeles mai mare. E just că în țările creștine religia înseamnă morală japoneză, dar numai în parte, ea se ocupă cu o varietate de subiecte cărora religia nu le atinge.

În prima de școală începe la 6 ani, inclusiv în petrecut în pînțele mamei, proverbul japonez spunând că educația ar începe tocmai din nașterii, instruind pe mamă și continuându-se în casa părintească care ajută la formarea loialității, toți fiind supuși capului familiei. "Onoarea casei sale" este o expresie comună, și respectul către împărat și superior este inculcat copilului mai înainte de a merge la școală, dacă nu trece mai înainte de o grădiniță de copii, în care îl se pune în mână flamura națională și îi învață să cânte pe stradă un cântec național.

Se trebuie să remarcăm că educația, ca și viața și marina, sînt sub controlul unui centru permanent, care e în afara luptelor politice. Sistemul de educație nu e determinat de legi parlamentare, ci prin ordonanțe imperiale, supuse de ministru consiliului privat împăratului. O riguroasă supraveghere se exercită asupra materiilor predate și cu toate acestea se lasă libertate în ce privește alegerea metodelor, când este însă chestiunea de morală. Departamentul Educației insistă ca să nu se întrebuiască de cât propriile sale publicații, menținând astfel direct un control riguros asupra materiei care e considerată de cea mai importantă vitală pentru națiune.

Școala primară, a cărei durată e de 4 ani, e definit prin ordonanța imperială: "Educația copiilor elementele educației morale și fizice în care timp, se îndreaptă atențiunea asupra dezvoltării lor fizice". În școlile primare superioare durată cursurilor variază de la 6 la 8 ani, în funcție de cariera careia au intențiunea să se destine.

În școală se pune mare preț pe pietatea față de părinți, ascultarea părinților, afecțiune, amabilitate, frugalitate, muncă, modestie, credință și respect față de superior, prin urmare pe datoriile lor, față de țară și stat. Nu se poate destul repeta că "datoria" este cheia moralei japoneze, și cuvântul "drepturi" nu se pronunță. Astfel există "dreptul votului" și "datoria votului".

După doi ani, cei cu dare de mână își continuă studiile în școlile medii și în urmăritorii de secundare sau în universități. Fetele urmează școli speciale superioare și se admite că o parte nu puțin importantă a educației japoneze e și aceea a copilelor de a deveni "femei bune și mame pricepute" — (la noi înțeles de salon).

Prin urmare scopul educației este de a înveța să prețuiască virtuțile și de a-și hrăni sufletul cu loialitate și patriotism.

Educația civică începe cu învățarea datoriei față de căminul său și către viața de toate zilele, și pe măsură a creșterii inteligenței, se îndreaptă în chestiunile sociale importante, punându-se în relief, la fiecare moment, ideile dominante de respect față de superior, de pietate față de filială, de loialitate față de suveran și de datorie către națiune. Învățămîntul e însoțit neîncetat de exemple istorice.

Pe baza acestuia stă rescriptul imperial din 1870 asupra educației care sună astfel:

"Ascultați, supușii mei.

Străbunii noștri împărătești au fundat imperiul nostru pe temelii largi și veșnice, și-au plantat virtuțile adânc și temeinic; supușii noștri totdeauna uniți în loialitate și pietate față de noi au ilustrat frumusețea lor din generație în generație. Aceasta este gloria caracterului fun-

damental al imperiului nostru, și într'aceasta stă soriginea educației noastre. Voi supușii noștri, fiți respectoși față de părinții voștri, iubii frații și surorile voastre; fiți uniți ca soți, ca prieteni adevărați; păstrați modestie și moderațiune împărtășiți bună-voința voastră la toate; urmăriți științele și cultivați artele, și prin acestea dezvoltăți facultățile intelectuale și perfecționați puterile morale; mai mult, ele cresc avuția publică și favorizează interesele comune; respectați constituția pretutindeni și observați legile; dacă necesitatea se prezintă oferiți-vă statului cu curaj; și astfel aperi și mențiți prosperitatea Tronului nostru imperial, de aceeași vîrstă ca cerul și pămîntul. Voi trebuie să fiți nu numai supușii Noștri buni și credincioși, dar trebuie să faceți ilustre tradițiunile cele mai bune ale străbunilor voștri.

(Va urma).

INFORMATIUNI.

ARAD, 9 Martie n. 1911.

Atacuri renegate. Un sas maghiarizat, fost Iohann acum János Gillinger, profesor la școala reală din Cașovia, vicepreședintele reuniunii sâcuiesti de acolo a ținut să dovedească încă odată principiul, că renegatul se pretează mai mult decât oricare altul de regenerare poporului, în sinul căruia a intrat, arătându și la aceste ocazii ura față de propriul său popor și față de celelalte neamuri.

Căci renegatismul avînd ca bază interese personale meschine, vîntoarea după aureola patriotică în forma de atacuri îndreptate împotriva altor neamuri este singurul sufergiu pentru arătarea patriotismului și singura cale de a și ajunge scopul în vederea căruia sa lăpădat de limba, datinele și credința în cari a crescut.

Va fi om mare acest nefericit János!

La ședința dela 8 Martie a reuniunii, Gillinger a vorbit despre acțiunea de salvare a "consăngenilor", a Săcuilor, cari sînt amenințați de cucerirea valahă. Chestia sâcuiască formează nodul gordian, care așteaptă pe noul Alexandru-cel-Mare.

Românii voiesc să rupă țara până la Tisza. E pericol! Toți sînt pe o formă. Chiar și "moderații" în frunte cu Mihai visează la marea Dacoromânia. Dovadă e memorandumul prezentat guvernului.

Pretind absurdități, — cari totuși dacă s'ar împlini prin slăbiciunea guvernului ar însemna cântecul funebru al înmormântării Săcuilor.

Trebule să salvăm sâcuimea! Să încetăm cu vorbele, să începem cu faptele.

János a fost aplaudat, mulțimea s'a înfierbîntat, iar nodul gordian s'a deslegat.

Nu știu ce mă îndeamnă să i fac o propunere acestui nesocotit: — să și maghiarizeze și numele de familie, spre pildă în Senkiházy. Nu este nevoie la noi în Ungaria, dar totuși însemnează ceva!

— **Imbrățișați meseriile!** *Di Nicolae Bembea*, învățător în Sibiel (lângă Săliște), luându-și de problemă, între altele, de a îndemna copiii de școală la imbrățișarea meseriilor, cu concursul "Reuniunii sodalilor români din Sibiiu" a și așezat un număr frumos din foștii săi elevi la diferite meserii în Sibiiu. În semn de recunoștință către acest așezămînt, dl Bembea s'a înscris membru pe viață al Reuniunii cu taxa de 50 coroane.

— **Alegerea de deputat în Fiume.** Eri a avut loc alegerea de deputat în Fiume, loc rămas vacant în urma morții lui Mayländer.

Au fost doi candidați: guvernamentalul *Antonio Vio*, care a întrunit 1007 voturi, și *Ricardo Zanella*, în afară de partide, care a întrunit 723 voturi.

A fost proclamat ales, cu majoritate de 284 voturi, guvernamentalul *Vio*.

După alegere au avut loc demonstrații zgomotoase împotriva guvernului.

— **O conferință despre România.** Din Viena ni-se scrie: Profesorul Stoiser a ținut Duminecă la societatea comercianților o conferință despre situația economică a României. Conferențiarul a arătat că România este grăinarul Austriei. Ea a făcut progrese enorme.

Poporul român e sobru și harnic.

Profesorul Stoiser laudă apoi opera culturală a Carmen Sylvei și rolul jucat de regele Carol în cucerirea independenței țării.

Conferențiarul sfătuiește pe nemți să caute să cunoască mai bine țara românească și pe locuitorii ei.

Conferința a fost însoțită de proiecțiuni în cari s'a arătat sate, orașe și fabrici din România.

— **Procesul Haverda.** Alaltăieri a început înaintea Curții de Casație din Budapesta debateră apelului făcut de osândiții în cunoscutul proces Haverda.

Curtea a respins apelul și a aprobat sentința curții cu jurați, care condamnase pe M. Haverda la 8 ani, pe Jánossy la 10 ani și pe Vojtha la 12 ani pușcărie.

— **România la expoziția din Roma.** Citim în ziarele din București:

Hotărîrea luată de guvernul român ca României să participe în mod oficial la expoziția din Roma a produs, nu numai la noi — dar mai ales în Italia — cea mai bună impresie. Poporul italian, care serbează în anul acesta a 50-a aniversare a Uniunii Italiei cu Roma drept capitală, ar fi fost într'adevăr jignit ca la această serbare cu caracter național, tocmai România să nu ia parte.

Cu atât mai mult că la aceste serbări, au răspuns nu numai chiar toate statele din Europa, dar chiar și din celelalte continente. Pentru noi României, cari sîntem cei mai aproape legați de poporul italian, era o datorie să nu lipsim dela o asemenea serbare națională a surorii noastre mai mari Italia.

Prin declararea așa de tîrzie a participării noastre la expoziția din Roma, România nu mai poate fi reprezentată într'o măsură mai largă, din cauza timpului așa de scurt ce mai rămîne — până la deschiderea expoziției care va avea loc la 14/26 Martie c.

Totuși guvernul actual luînd de urgență măsurile necesare a asigurat o demnă participare a țării la secțiunea arheologică din Termele Diocleziane, în care vom fi la rînd cu statele cele mari.

În afară de aceasta s'a mai hotărît clădirea unei mici case țărănești în incinta castelului St. Angeli. Această secțiune va cuprinde pe lângă colecțiile etnografice și câteva specimene ale artei noastre religioase împreună cu câteva din tablourile maestrului Grigorescu. La secțiunea de Belle-Arte însă a Expoziției din Roma, țara noastră nu mai poate participa din cauza timpului înaintat, lucrările juriului fiind încheiate.

Organizarea Expoziției se face sub auspiciile dlor T. Maiorescu ministrul afacerilor străine și a dlui C. Arion ministrul cultelor și instrucțiunii, comisar al guvernului fiind dl C. Nanu ministrul țării la Roma, iar delegații dnii prof. Dr. Onciu și Tzigara-Samurcaș. Toate însărcinările anterioare dobîndite prin comitetul italian, cad dela sine, din momentul declarării participării oficiale a României.

— **Pentru biserica din Vulcan.** La apelul nostru publicat în ziare pentru ajutor în favorul edificării unei școli noi românești în Co-roeșteni-Vulcan a răspuns marele mecenat *Vasile Stroescu* cu un ofert generos de 500 cor.

Primească marele nostru binefăcător și pe aceasta cale cea mai profundă mulțumită și închinare!

Totodată rugăm cu tot respectul acele onorate persoane fizice sau morale, cari au primit ori cetit apelul nostru, să binevoiască a ne trimite răspuns în timpul cel mai

scurt, ca să ne putem da samă de puterile ce ne stau la dispoziție pentru facerea planului și preliminarului de spese.

Publicarea celorlalte oferte binevoitoare va urma în viitor.

Vulcan, 4 Martie 1911. *Senatul școlastic*.

— **Nou record mondial în aviație.** Proprietarul fabricii de pneumatice Michelin a promis încă în anul 1909 un premiu de o sută de mii de franci, pentru un zbor făcut cu un pasager în direcțiunea Paris — Clermont — Ferrand. Dintre concurenții de până acum numai Weyman merită o amintire, căci la 7 Septembrie anul trecut a făcut zborul aproape complet, când un vifor ce s'a deslănțuit, l'a silit să aterizeze înainte de stația fixată, c'am cu vre-o 20 de km.

În zilele prime ale lui Mart Michelin a condiționat zborul de ajungerea aeroplanului la stație în stare întregă.

La concursul din anul acesta s'a prezentat din nou Weyman, având un concurent în persoana tânărului aviator Renaux.

Primul a zburat Renaux, care a și câștigat premiul. Drumul de 340 km. l'a făcut în 5 ore 10 minute și 27 secunde, având lângă dânsul și un pasager, prin ceea ce a satisfăcut condițiilor puse de Michelin.

Pe lângă noul record dispar cu totul recordurile lui Bleriot și Fahrman cari entuziasmaseră într'atât lumea.

Renaux s'a născut la 1877. Sborul de Marti e prima ascenziune mai mare a lui, căci a intrat de-abia decurând în aviație.

A terminat înainte cu o jumătate de an școala de pilotaj, iar norocul l'a ridicat deodată între bărbații renumiți ai aviației.

— **Inchiderea birturilor.** Din Apadia ni-se scrie: Reprezentanta comunală din Apadia (comitatul Caraș Severin) la stăruința părintelui Nicolae Cornean și a harnicului nostru notar A. Bocșianu în 3 Marie a. c. a hotărât închiderea birturilor în Dumineci și sărbători.

Laudă i-se cuvine și harnicului nostru jude comunal domnul Rusalin Buzan, dela care ne putem aștepta la sfaturi bune și de folos. — Un econom.

— **Apponyi în America.** Ziarele române din America ne aduc următoarele amănunte despre călătoria contelui Apponyi în America:

— În drumul lui Apponyi spre Cleveland, trenul cu care călătoria a ajuns Erie Station în Youngstown, O. la orele 2 și 15 minute p. m. La gară îl așteptau o mulțime de gură cască, Unguri cari au strigat un „Eljen” sau mai multe. N'au lipsit însă Slovaci și Români, cari la rândul lor strigau: „Jos cu el” iar alții îl fluerau de-ți era mai mare dragul.

A fost și primarul orașului de față și în timpul de zece minute cât a stat trenul, Apponyi a ținut o vorbire în englezește la adresa mayorului, apoi o vorbire scurtă pe ungurește și a mai îngănat el ceva și pe slovește. Primirea lui Apponyi la Chicago, a fost făcută cu mai multă răceală ca în Cleveland, Ohio. Nu e vorba că după primirea rece din Cleveland, Ohio patriotismul contelui a scăzut cu 99 procente. De altfel Apponyi a prevăzut cum va fi primit la Chicago, deci a plecat din Cleveland, cu două oare mai iute de cum publicase în foi, astfel că și la Chicago a ajuns cu două oare mai iute de cum îl așteptau. Cu toate acestea Slovaci au fost toți în păr și l-au primit cu lungi fluierături și huidueli. Cordonul de poliști l-au dus între ei până la automobilul care-l aștepta. De aci s'a dus unde era invitat să vorbească.

Apponyi a cerut ca tot timpul să fie păzit de policemeni ori unde ar merge, dovadă că se bucură de mare trecere în Chicago. III,

— **Purecii propagatori ai ciumei.** D-rul englez Sambon din Londra publică un studiu despre ciumă, în care scrie între altele:

— Se crede în general, că la ciumă bacili trec direct dela șobolani la oameni, și că oamenii singuri nu contribuiesc cu nimic la răspândirea ciumei. Bazat pe experiența întregii lumi medicale, eu cred că și la ciumă, ea și la tuberculoză, difterie, scarlatină, etc. transmiterea dela om la om, se face mai adeseori, decât în cazul de față dela șobolan la om.

Este dovedit că ciuma poate să existe printre șobolani cu lunile, ba chiar și cu anii, fără ca să atace și pe oameni. Prin condițiuni favorabile însă ca temperatura potrivită, umezeală suprapopulație și mai ales prin abundența puricilor, se poate naște deodată ciuma, până aici în stare laterală.

Convingerea mea este, că puricii sunt cei mai vajnici propagatori și anume atât puricii de șobolani cât și puricii de oameni (pulex irritans), purecii de pisici (stenocephalus felis) și purecii de câni (stenocephalus canis), cari toți trec și la oameni. Că acești purici sunt în stare să transmită la oameni toate boalele epidemice, și în special ciuma, de acest lucru nu se mai îndoieste azi nici un bacteriolog. Dar ciuma nu e numai boală de șobolani. O mulțime de animale pot să o aibă și o au adesea, ca maimuțele, porcii, oile, caprele, căprioarele, curcarii, rațele, găinile.

Dacă ne temem mai mult de șobolani este pentru că ei intru prin toate ascunzăturile din casa, corăbii etc. și atacă toate alimentele și mărfurile și astfel răspândesc boala fie direct, fie mai ales prin purceii lor, cari trec adesea pe pisici, câni, găini și de aci la oameni.

Aceasta e și cauza, de ce murdăria ajută așa de mult la propagarea ciumei.

x **Românul în interesul lui face dacă tot ce îi trebuie cumpără dela român.** Dacă ai trebuință de mașini economice, pluguri etc. să nu mergi la străini când poți cumpăra la românul Eugen Nicola din Blaj (Balázsfalva), care la cerere trimite și catalog românesc gratis și franco.

Pentru mașinile cumpărate dela el — dă cea mai mare garanță, le vinde în prețuri de concurență, moderate, cu condițiuni de plată favorabile în rate, așa că mașinile își câștigă prețul lor și primesc tot felul de reparaturi. Ceiți anunțul lui de pe pagina ultimă a ziarului nostru. Sprijiniți pe comercianți și meseriași români.

DICȚIONARUL

numirilor de localități cu poporațiune română din Ungaria, compus din încredințara *Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român* de S. Moldovan și Nicolau Togan. Prețul 5 Cor plus 20 fil porto. Se poate procura la Librăria Tribunei, Arad.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern;
Supraveghiere medicală continuă (constantă). —
Telefon 88—99. Birou-central, stabiliment medical
Budapesta, B-dul Ferencz-körut 29.
Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.
Director-șef: Dr. A. Cozmutza.

BIBLIOGRAFII.

În curând va apare:

»Magdalena«

poem dramatic în 3 acte

De A. Maior.

Abonamente se pot face de pe acum trimițând 3 cor. la librăria »Tribunii«.

La Librăria Tribunei se află de vânzare + 10—20—30—80 fileri porto, de curând apărute următoarele cărți:

I. Agârbiceanu. În întineric. Nuvele à 2+20 fil. porto.

Radu Baltag. Feciorul și alte nuvele. à 150+20 fil. porto.

Mihail Lungianu. În sărbători. Nuvele à 150+20 fil. porto.

Hai să rădem. Almanachul revistei Minerr. ilustrată pe 1911 à 1+20 fil. porto.

La Librăria Tribunei se află de vânzare următoarele cărți mai nou apărute:

H. Stahl. Bucureștii ce se duc. Cu 97 ilustrațiuni originale à cor. 2+50 plus 20 fil. porto.

Ioan Adam. Vorbe de clacă. Cor. 1+25 plus 10 fil. porto.

Sofocle. Oedip la Colona. Traducere de grecesc de M. Jorgulescu. Cu o prefață de N. Iorga, à 75 fil. plus 5 fil. porto.

Victor Eftimiu. Fără suflet. Nuvele și schițe à 30 fil. plus 5 fil. porto.

Apostol D. Culea. Invățământul despre natură. În școala primară à cor. 3+50 plus 3 fil. porto.

Consfătuirea din 23—24 April 1910 a partidului Naționalist-democrat și Intrunirea publică din 25 April 1910, Cuvântările ținute în aceste prilejuri à 50 fil. plus 10 fil. porto.

Poșta Redacției.

I. C. (Odoreu). N'am primit nimic.

Poșta Administrației.

Ștefan Paul. Christian. Am primit 4.80 cor. abonament până la 1 Februarie 1911.

Spiridon Mercheș. Fundul Moldovei. Am primit 4 coroane abonament până la 20 Februarie 1911.

Redactor responsabil: Iuliu Costeșcu.

»Tribuna« Institut tipografic, Năchita și com.

MOBILE

bune și ieftine

se află în renumita fabrică din

Oradea-mare-Nagyvárad

Kossuth (Sas)-utca 7. alui

Reisz Miksa

Credit pe ipotecă, pe cambie

și pentru officianți

mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 378.

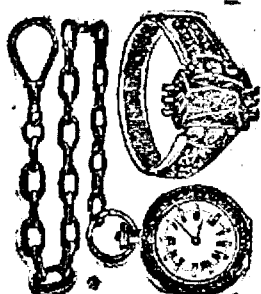
1 candid. de avocat

mai decât află aplicare în cancelaria scrisului.

Condițiuni foarte favorabile.
Praxă variată.

Dr. Gheorghe Gërda,
advocat, jurisconsultul inst. „Făgetana”.
Făget (Facset).

Cea mai ieftină sursă
de cumpărat.

Cea mai ieftină sursă
de cumpărat.

BINDER LAJOS

clasornicar și giuvaergiu în
MEDGYES, Markt-platz Nr. 8.

Depozit bogat de
totfelul de clasornice de aur și argint
precum și clasornice de metal și nickel

Articli de argint de China.
Ochelari și zwickeri de Rathenov.
Articole optice de aur și argint.

Reparaturl solide și ieftine. Serviciu conștiințios.

Haine bărbătești și femeiești,
întregi sau desfăcute, draperii
și perdele de dantelă, haine de
piele, odăjdii, acop. de altare le

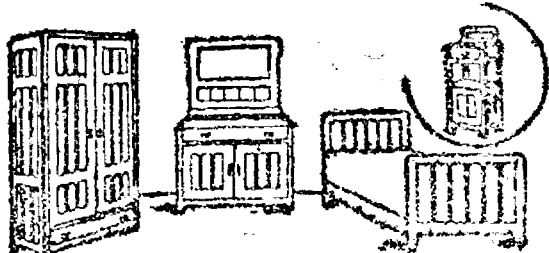
curăță și văpsește

mai bine și mai ieftin dnul
Fintzler Ferencz,
vopsitor și spălător chimic în
Nagyvárad, Bazárépület,
în laturea dinspre teatru. În vecini cu cia-
sornicarul Kepes.

— Rog să se țină seamă la firmă. —

PÁLSÁNDOR

timplar pentru edificii și mobile
Nagyvárad, Uri-utca 49 (casa „Hármos”).

Pregătește ori-ce lucrări din acest ram atât
noi cât și reparaturl; lucrări pentru clădiri,
aranjamente complete pentru școale, biserici,
locuințe, biurouri etc. din material bun și
uscat după model sau din combinație proprie. și
Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant.
— Telefon pentru oraș și comitat nr. 629. —

INSERTIUNI

se primesc cu prețuri moderate
la administr. „Tribunei” Arad

Cele mai bune

Vinuri de deal,

le găsești la **Iulius Dános,** producător de
vinuri în Șiria pe lângă urm. prețuri:

Vin de masă prima calitate, azuriu Cor. 50.—

Vin de Rizling prima calitate „54.—

Cele mai bune vinuri vechi, culoare azurie
Cor. 56.—, 60.—. Vinuri: Schiller Cor.
50.—. Vin roșu (Bikavér) 80.— și 90.—
de hecto.

Vinurile se expediază în butoaie de îm-
prumut, începând dela 100 litre de orice
calitate.

Serviciu coulant, vinuri admirabile
de prima calitate.

Adresa pentru scrisori și telegrame:

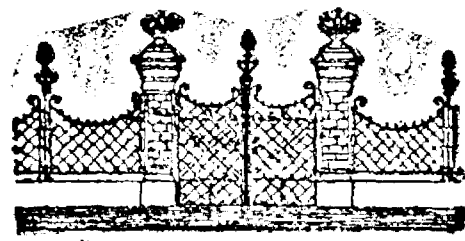
Iulius Dános,
mare producător de vinuri
Világos (Șiria, Arad m.)

Klein István

Prima fabrică cu instalație electrică
de împletituri de sîrmă, coarde (mad-
rațe) de oțel pentru paturi și sate etc.

— Szeged, Kelemen-u. 4. —

Telefon Nr. 242. — Fondat în anul 1840.

1 m. de sîrmă pentru gard
dela 30 fileri în sus.

Fabricatele mele în privința durabilității și a
execuțiunii bune concurează cu orice fabri-
cate de acest soi. — Serviciu conștiințios.

— Prețurile sale sunt cele mai ieftine. —
Cu prospecte și cu catalog de prețuri la
dorință servește gratuit. Să fiți atenți la firmă.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în Ko-
lozsvár, strada Monostor 7 am deschis un mare magazin
înregistrat și provăzut cu cuptoare din țară și străinătate,
unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de maiolică
stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri
și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asi-
gurându-l totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și
prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin semnez cu stimă:

Tamásy József, Kolozsvár.

Vrei să ai?

o bibliotecă frumoasă?

atunci cere „Catalogul Librăriei Tribuna” **gratuit** de unde îți poți
procure totfelul de cărți bisericesti, literare și științifice.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa sculptor și măiestru piețrar.
Atelierul central al magazinei: Cluj-Kolozsvár, Dézsma-u. 21.
Magazin de pietrii monumentale

fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit, etc.
Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.
Biroul central:
Nagyszében, Fleischer-gasse 17.
Filiale: Déva și Nagyvárad.

Să ne credeți
că este în interesul D-tre,
dacă comandați — — coasa „Koronagyémánt”

Cu coasa „Koronagyémánt”
bătută odată se poate cosi ziua întreagă și deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele sau moi nu se găsește între ele. Pentru trăsnicia fiecărei bucăți garantăm.

75	80	85	90	95	100	110	cm.	La comanda de 10 buc.
Prețuri: 1 buc. 1-80 1-90 2-20 2-40 3-40 2-60 cor. una se dă rabat. —								
Comandele se pot face prin trimit. banilor înainte sau pe lângă rambursă la								

Lengyel Testvérek magazin de coase
Kaposvár, Fő-utca 22 T. „Koronagyémánt”

HOFFMANN SÁNDOR, Arad, Edificiul Teatrului.

Mare asortiment de:

Confecțiune p. dame
și
Paltoane de iarnă pentru băieți.

Stofe, catifele și materii pentru vestminte de casă.

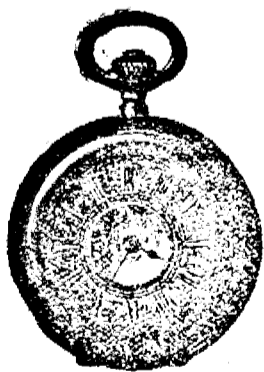
Barcheturi, Tenise, Pânze și Albituri.

Cumpărare ocazională de câteva bucăți de

COVOANE PERZIANE.

Se primesc și doi învățacei buni.

*Az aradi vár és a
Brandes-féle ár között
Nincs semmi kár.*

Oroloage noi pe lângă garanță de 5 ani.
Reparări se fac pe lângă garanță de 3 ani.

- Cine** dorește să cumpere ieftin și bine.
- Cine** dorește să cumpere ciosornic bun și ieftin (pe lângă garanță de 5 ani).
- Cine** dorește reparări bune și ieftine (pe lângă garanță de 3 ani).
- Cine** dorește să cumpere articlii ieftini de aur, argint și dublé să meargă la firma

Brandes D.

orologer artist Chronometer, giuvaergiu și optic

Arad. Andrassy-tér Nr. 8.

Vis à vis de biserica Minorților sau

la filială

Strada Fábrián László Nr. 1.

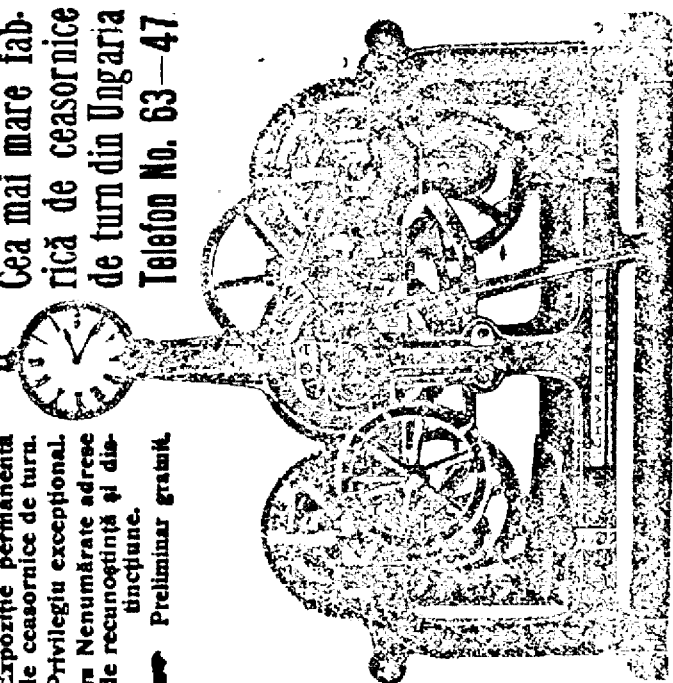
(mai nainte — Miksa)

(în apropiere de gară).

Comenzile să execută ieftin și prompt.

SUDWALD NALMAN ES I
FABRICA DE CEASORNICE DE TURN
BUDAPEST, VII. Dembisky-u. 32.
 Cea mai mare fabrică de ceasornice de turn din Ungaria
 Telefon No. 63-47

Expoziție permanentă de ceasornice de turn. Privilegiu excepțional. Nenumărate adrese de recunoștință și distincții.
 Preliminar gratuit

Firma fabrică de casse și mașini din Ungaria

I. Anheuer, Timișoara.

Casse

de cea mai nouă construcție sigură contra focului și spargerii.

Casse cu pantere de otel, tresoare și antrepozite

panterate cu deosebită siguranță contra spargerii

Casse pentru cărți din asbest.

Panțerarea locatelor pentru casse.

Uși și ferestre panterate pentru institute de bani, cea mai nouă construcție.

Preț curent ilustrat se trimite gratis și franco acasă

Specialitățile cosmetice ale lui Dr. Odor Béla, farmacist

se află în farmacia »Steaua de aur«

Aiud — Nagyenyed, Főter, (cott. Alba inferioară).

Cremă de Aiud pentru folos de noapte. Mijloc ireproșabil pentru albirea și moierea pielii; nu conține nici un ingredient dăunător de mercuriu. Prețul unui borcan 1 cor. 20 fil.

Cremă de Aiud pentru folos — peste zi; deosebena moie pelea, nu i unsuroasă și păstrează foarte bine pudra. Prețul unui borcan 1 cor. 20 fil.

Lichid pentru moierea și albirea mânilor dă pielei un alb de culoarea marmorului. O sticlă 1 cor. 10 fil.

Săpun din cremă de Aiud cu miros admirabil cu 1 cor. 20 fil.

Pudră de Aiud în trei culori. o cutie 1 cor. 20 fil.

Petroform pentru spălarea părului oprește căderea părului și formează mătreața, întărește pielea și ajută la creșterea părului. O sticlă 1 cor. 80 fil.

Spirit de plante din Ardeal. Făcut din frunzele și rădăcinile buruienilor de leac, dă părului un lustru frumos, și-l face moale. Prețul unei sticle 1 coroană 70 fileri.

Bay-Rum Samphoo pentru cultivarea părului și a pielii. O sticlă 2 cor.

Praf Sampoo pentru spălarea părului și ținerea curată a pielii, mai ales la femei. Un pachet 95 fil. 10 pachete 2 cor.

Hair-Reneiver (lapte pentru regenerarea părului) părul cărunț își recapătă culoarea originală. O sticlă 1 cor. 80 fil.

Apă aromatică pentru gură și păstrarea și curățirea dinților. O sticlă 70 fileri.

Apa de gură Formosan pentru desinficierea gurei și a dinților. O sticlă 1 coroană 80 fileri.

Praf pentru dinți Hydrosan mijloc de mână întâi pentru albirea dinților și desinficierea gurei. O cutie 1 coroană 20 fileri.

Picături pentru dinți veritabile americane O sticlă 60 fileri.

Lichid de brad (Espirt de Bois) pentru parfumarea camerilor și desinficierea apartamentelor bolnavilor. O sticlă 1 cor. 30 fil. Tub pentru împărștiarea acestuia 50 fil.

Firma românească!

Firmă românească!

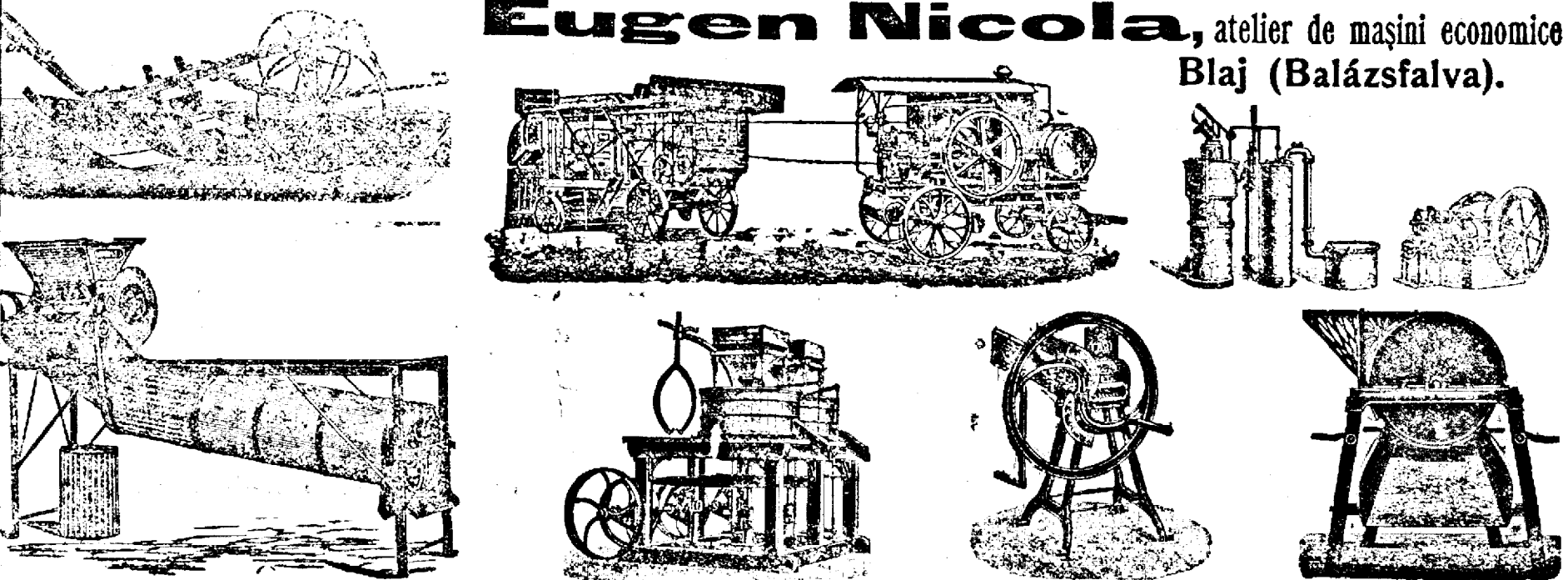
Atelierele de mașini ale lui Eugen Nicola Blaj (Balászfalva) pregătesc tot-felul de mașini economice și pluguri.

Mașinile sunt gata deja și după comandă se pot expedia imediat. În depozit se află gata tot-deauna, pe lângă celelalte mașini economice și cele mai bune mașini de îmblățit cu locușele de benzină de la 3 până la 16 cai putere. Garnituri de schimb pentru locomobile de vapor. Motoare de benzină de la 2 până la 100 cai putere. Motoare de gaz sugativ din carbuni de lemn, sau tricit. de la 10 până la 100 cai putere. Instalează mori pentru măcinat cu petrii sau valuri sau mori pentru făină de grâu. Instalează fabrici pentru făcut cărămidă și țiglă.

Oferte pentru orice mașină precum și informațiuni dă gratuit. **Catalog românesc cu prețuri la cerere se trimite gratis și franco.**

Roagă onoratul public român, să binevoiască a-l onora cu comanda, asigurându-l de serviciu prompt, lucru bun, și prețuri moderate. Cine va cerceta și cumpăra din atelierul de mașini al lui EUGEN NICOLA se va convinge că nu e silit a cumpăra de la străini și de multeori lăsat să fie înșelat de agenți străini. Adresați-Vă cu încredere la comerciantul român

Eugen Nicola, atelier de mașini economice Blaj (Balászfalva).

Telefon 66-82

FISCHER TESTVÉREK

- lustratori de sticlă și fabricanți de oglinzi; ■
- pictură specială pentru geamuri de biserică. ■

BUDAPESTA, VIII., Koszoru-utca No. 27.

Pregătim ireproșabil oglinzi, plăci, dulapuri și apărătoare pentru uși. Primim execuția constanțoasă a oricăror lucrări din acest ram, apoi colorarea în sticlă ori mozaic a geamurilor de bis-rici, dormitoare, sufragerii, saloane, portale și porticuri.

== Mare depozit de sticlă în plăci. ==

Comandele atât din loc cât și din provincie se fac cu multă conștiințiozitate.

Telefon 66-82.

Ingrijirea frumuseții!

Crema Gladys (No II) pentru folosirea de ziua înalbește fața ca zăpada, o face moale catifelată și lucioasă. Ea înlocuiește de minune chiar și pudra. Prețul 2 coroane.

Efectul *Cremei Gladys (No I)* pentru folosirea de noapte nu se arată imediat, însă după o folosință după câteva săptămâni ea are un efect plăcut și natural asupra feții, îndepărtând ori-ce pată și necurețenie din față. *Crema Gladis No II*, pentru folosirea de ziua după o folosință scurtă între în privința efectului orice mijloc cosmetic similar. Efectul deosebit al acestui cosmetic excelent constă în aceea, că despoaie pe neobservate suprafața urită a feții și îndepărtează petele și alte necurății din față, li dă feței o suprafață nouă.

Crema Gladys este cel mai mare dușman al petelor și necurățiilor de piele cauzate de soare și de agitația aerului.

Prețul 2 cor. Preparator: Vig Béla, farmacie la »Impăratul roman«, Budapesta, II., Fő-utca 54.

Celebrele original
motoare

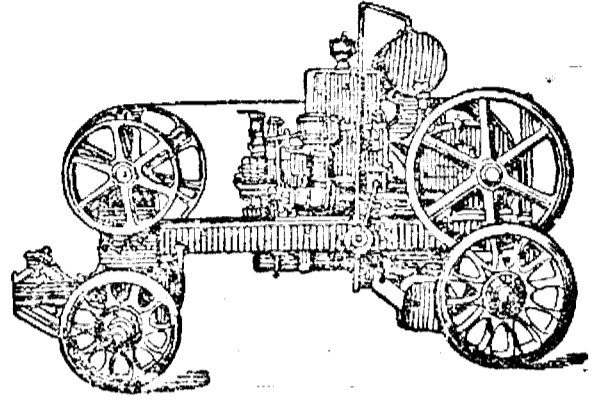
„OTTO”

cu benzină, gaz, sau oleiu bru

Până acum sunt în funcțiune mai mult ca 95.000
în toate părțile lumii.

Prețuri ieftine! Condiții avantajoase de plă

— Mare expediție în țară și străinătate —

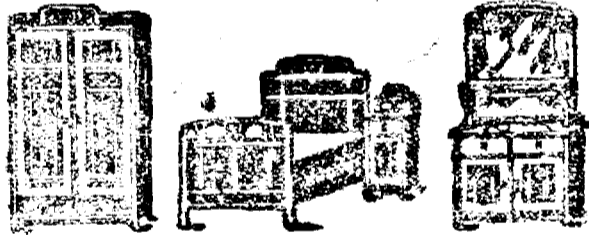
• Depozitul filial a fabricii de motoare:

Langen & Wolf

Timișoara — Josefstadt, Bonnáz-u. Nr. 1

Liste de prețuri și prospecte la dorință se trimit
gratuit și porto franco.

— **Nicolas Hencilă** —
măsar de zidiri și mobile
Déva, Str. Vasut No 18. (Casa proprie)

Aduce cu stîmă la cunoștință on. public din loc și provincie, că și-a provăzut și mărit atelierul de măsurit cu puteri de muncă corespunzătoare cerințelor de azi.

Primește tot felul de lucrări pentru zidiri și mobile, precum și reparări cu prețuri convenabile și pe lângă serviciu prompt și conștiințios.

Mare magazin de tot felul de mobile pregătite din materialul cel mai excelent uscat dela cele mai simple până la cele mai luxoase.

Cele mai bune

oroloage

— cele mai solide și cele mai după modă —

juvaeriale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă che-
zașie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea
mai bună prăvălie în aceasta privință în
întreaga Ungaria

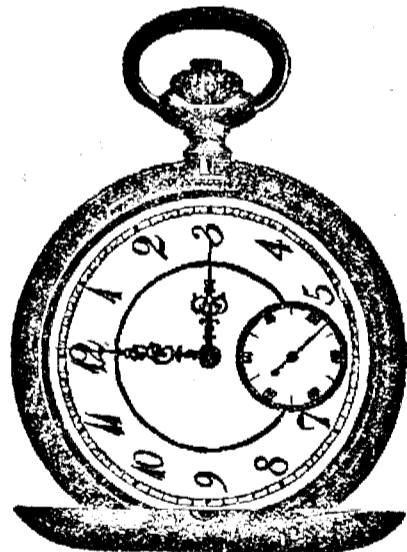
BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu
provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.)

Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Biroul special de antreprisă pentru instalați sanitare a inginerului

PONTET SÁNDOR

Maros-Vásárhely str. Eötvös
Nr. 4. ≡

No telefonului 242.

Proiectează și primește:

instalații de apaducte, canalisări ca-
lorifere centrale, ventilatoare și
mașini cu apă, gaz și spirit.